

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Collegia Ingolstandensia - Cod. Aug. pap. 104**

**Rath, Hieronymus Arnold**

**[Reichenau], 1598-1600**

Liber I

[urn:nbn:de:bsz:31-75977](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75977)



Suis creditur gubernata, qui finis longe & honorificentissimus  
viam tamen sibi quisque, et singulare. Responsum potest ostendere.  
V. G. honorem familiae augmentum rei familiaris p. Si tu  
ut ora ista qualiamque tandem antequam ora ad ipsum locum  
referamus in suam oportet vult nostra studia primis et  
proprie collimemus.

liber Primus.

# DE IUSTITIA ET IURE.

Titulus primus.

Inscribitur hic tit. ita duplex de Iustitia et Iure, quia  
aliud est iudicia, aliud Ius est illa habitus, hoc vero actus  
ipse et ex illo habitu proficiscitur, unde et recte ab A. P. h. j.  
A. de iustitia et iure. Ius dicitur a iudicia descendere et  
consequenter hoc est posterius. Et propterea a Justiniano  
iudicia per ius definitur et solent habitus per actus  
suos definitur, diligenter a. oia et singula in hac iustitia  
et iure sunt consideranda: quamquam et definitio in iure  
periculosa sit l. ois definitio. f. de R. G. haec tamen optime  
et a Theologis defenditur. Et defenditur primo hic iudicia,  
non illa qualis per ois virtutes extinet in se iuxta vulgatum  
sensum, sed particularis quae hoc solum agit ut ius suum  
enig redimat. Item de Iustitia hic accipimus non pro  
divina sed humana iustitia, quatenus ea nimirum quae



bonetate Respub. sine illa commutativa sit iusticia q' fit ut in  
 q. 66. Secunde equalitas sine distributiva qua boni & pnia  
 malis u' poena decernat' de quib. late Artes in Ethicis et  
 lib. hic. Et haec de definitione p. Circa definitione utroq'  
 to, quis, poni ista verba: **CONSTANS** et **PERPETUA** Voluntas  
 q' simul sumpta nihil aliud sibi voluit quaz si diceret **Imp.**  
**habitu voluntatis**: circa ista duo verba **CONSTANS** et **Per-**  
**petua**, utroq' e' nec huc tenore coniung' simul n. sumpta  
 nihil aliud sibi voluit quaz voluntas **constans** et **firma**  
**perpetua** **inclinat' gubernat'q' unum** explicat s. Thom. 2.  
 2ae q. 88. art. 2. **Quare** aut' hic lib. q' d' iusticia **trij' possit**, **abstractio**  
**constans et perpetua voluntas**, cu' nihil apud nos sit **firmu**  
**et stabile** iuxta s. m. ut aut. **Aulz.** de no' aliena. Et ut  
**Salomon** dicit **Quisq' in die septiet' cadit**, **Citatu** in Co.  
**Septies** de poenitentia **dist. 7.** **Arto** **Henricus** hic  
 verbo **iusticia** **nifia**, **iusticia** hic **definiat' in abstracto**,  
 et **speculata** s. **tr' mise**, no' u' **inconcreto** quaterq' nimiru  
 nos cum **humanis actib.** **accomodamus**. **Manet** **sequitur**  
**Semp.** **hacrentes** **U. G.** **Spe** e' **honorandus**, s. **reperit'q' aliq'**  
**flero fuerit**, qui **matrem occiderit** **Quo** **rei flero** ipse **fleret**  
 ita **erubescit** e' **potuit**, **quia** **iam** **didit** **generale** **propositu**,  
**ore** **inretat** **existimaret**, s. **postea** **in particulari** **in pro-**  
**pria** **matre** **peccaverit**: **Venis** **ad** **illam** **partem** **refert'**  
**Quis** **sumz** **enig** **tribuenti** **vel** **tribuenti**. **Quae** **virtutib.**  
**diffusa** e' **Iusticia** a' **reliquis** **virtutib.** quib. **verbis**  
**istud** **grac'h**, **ut** **et** **sibi** **quis** **ius** **tribuat** **honoris** s. **virtu**,  
**do** **et** **alijs** **equaliter** **tribuendo** **honoris** **et** **proemia** **re-**



minē latendo, ut iudicio, ut gradu, ut corpore ut fame  
 ut quovis alio modo. Atq; illud ius suū cuiq; tribuere ha-  
 bitissime hi accipit, scilicet atq; in trib. iuris pceptib, de qib  
 paulo post. De cuiq; tribuendū ius suū, bene, no n in iudic  
 voluntate iudicia e posita, sed iusticia et exequutio, et  
 hinc dicta iudicia, quod ius sicut. De cuiq; tribuendū  
 ius ut innuat. Quia nulla tētaq; eē psonam ius rationū  
 s; oib; aequale ius concordiū pauperib; iuxta ac divi-  
 lib. civib; atq; inglorib; utq; dī cap. 6. Deut. Quod  
 suū et nō propriū, nō n. sicut dicitur sed illud quod  
 sibi utq; tē pcedere, sed quod voluit merita causā  
 et ipse h. nō indulgere affudit. privati. sed tempore  
 stare iuri publico. Titm. in titm. in f. A. de officio Jud.  
 s. observandū ff. de officio pcedit. et indicat 3. d. 7. in sup.  
 Et ex his verbis illud q; colligitur novū eē quod ius  
 Quid. in it. ant. ut vob; Jud. obed. iusticia; h; om-  
 virtutū eē pfectissima et pstantissima, quia h; semp; non  
 sctur ad altera; s; ius suū cuiq; tribuere, in alia virtute  
 potissimū spectant bonū, ppriū. De quo latē b. Thomas  
 d. to. art. ir. Ex quib; et illud nō officio; Quis pru-  
 dentia nra; quia circa iudiciū nō s; om; q; dicit  
 tiam eē nobilissima teste ipso Aristot. j. Eth.  
 Et haec circa officio; Quis iudicia.

In ius. iust.  
 De iusticia  
 De iusticia  
 De iusticia  
 De iusticia

Quia iusticia  
 Quia iusticia  
 Quia iusticia

Sequitur definitio Jurisprudētia, in qua, quib; dicitur  
 e sua: et iust. n. in iure nō habent, quod no erit  
 ta voc. vā; desumpta ex cortis. principis sit profellaz.  
 Vnde vulgū dī h. rationē eē animā, per e. ystructio

Quia iusticia



dist. i. et c. Marchio. i. q. i. Quamquam nos aliquam illm.  
 roem reddere no possimus l. no om ff. de ill. ff. nihil  
 a. illud refert ad eodem Jurisconsultos et Imp. nihil te,  
 more et sine sumo Consilio futuisse. Adhibetur in Titulo  
 sic ut notitia reru divinaru & humanaru, no quatenus  
 ut eas poenitit et quo ad ora pperdas habeant, sed sicut  
 unus solum quod in utriusq. aqua, quid in igne sit,  
 quid conveniat fore Ecclesiaro et quid seculari, ne  
 utriusq. Jurisdictio confusatur. T. nos reddentes. q. co.  
 de summa Trin. et cap. benedicton. x. c. duo sunt cu  
 seqq. dist. 95.

Eandem subiungit Imp. Iudi et iustij, q. uerba postea,  
 ma similititer doctrinam diffinij q. dicitur Jurisprudenz  
 tie a reliquis sicut h. Hic n. propriis hinc dicitur <sup>quis simpliciter</sup>  
 Jurisprudenz, ut incho ab incho discornat vitz <sup>practice</sup>  
 pro ut memerit summa equitate, et aequalitate ius  
 dicat.

Laetong de iurisprudenzia de for, cu una plane quonit  
 illa vlp. dist. l. i. ff. hor tit, utq. ius sit ars boni  
 et equi. quib. d. pmissis Imp. s. his igr, docet notu  
 et ratioere in iurisprudenzia, a simplicibus nimiru et  
 leniorib. ad difficiliora et crudiora ite iudicantib.  
 Culpa q. no Imp. notij, sed ipsorum Publicorum erit, si  
 huc vob. reliqua difficiliora sequantur. Hinc venit

Imp. ad iuris pcepta q. tria gntur. s. iuris pcepta hinc.  
 Primum e honoris de vivere, quod refertur tm, quo ad  
 psona cuiusq. propria, ut s. bene honoris e et Titm  
 ll. se habeat. Quod cu in oibz requit tu nge Jure,



consuetudinibus, iudiciis, et magistratibus, quod non illorum mores in alijs  
 reprobent, quod nisi ipsi approbant, arguo legem, in apertis  
 C. de officio iudicis, Imprimis non illud querit ut uerbum  
 iure, quod quis alijs maluit, et ipse uinat, p. leg. ff.  
 quo q. iure. Item propterea, neminem latere oportet  
 et ut fama. p. cognatis non in iure non ut utriusque habet  
 arguo legem, iudicis ead. ff. de manumissis pro dicit. At ne  
 et illud referat, ne quis scriptum latet, sic ut non tu si una  
 reprobent, latere cessat, et membrorum nostrorum ipsi non sing  
 leg. l. libra sit homo. ff. ad l. accipiar. De hinc gravissima  
 q. poena mittit instituta est, qui sibi et ipsi uideat  
 manus inferat, ut uideat et de felicitate ff. de re militari  
 et toto tit. ff. y. etc. de boaid uerum q. sibi mort. multo  
 non minus alijs paritury erit q. sibi ipsi non pepererit l. ff.  
 ff. d. tit. cu. charitas incipiat a se ipso, arguo legem, pro  
 poena C. de seruitute et aqua. Tertium propterea,  
 Quis sumus enim tribuere, quod eo spectat ut circa res  
 et facultates in iudicibus alijs, iudicis, nullis circumueniat  
 sed ius cuius sui tribuatur, unde facile colligere est  
 Rationibus multis hic ius huius cuius tribuere accipi, ut  
 supra in de foro iudicis. Tandem de iure C. de iur. iudic.  
 uideat in duas partes, pub. et priuatas, subinuenit  
 statim utriusque de form. Considerat Quis pub. in sacerdotibus,  
 sacerdotibus, et magistratibus. ff. hoc tit. de priuatis.  
 non in quibuslibet alijs, ut testamentis, tutelis, iudicibus.  
 Illud a. circa utramque hanc iuris speciem est querendum  
 ius pub. non ita ad statum rei Romanae spectare quod et  
 statim faciat ad utilitatem singulorum et uic versa



Quis orisati h3 ppr utilitate singulorum respiciunt status  
 in d. Natu' rei Rom. spectare. Quatero n. et singulorum  
 respicere. Sacerdotes et magis dotaly, quoru et niteru  
 ruiud. quemuis re sua bene uty, et quo ut oia honore  
 sese tunc p. d. fin. j. de his q. stant alionj Quir.  
 Quaquez aut ita duplex sit ius, illis tamen institutione  
 uil. Comp. tm tractat de iure privato q. sub fine tituly  
 h3 dicit ex tribus p. p. et p. d. natu' rualib. h3, gentiu,  
 et civilib. Dicit Comp. ex his trib. ius privatū et  
 profu. Tu no quidm alij pleriq. volūt iuris privatū tres  
 illas esse partes, nate n. ius et gentiu ueriq. sunt  
 iuris pub. qua privatū, de quo late l. h3. hic.

De Iure Naturali, Gentium et  
 Civili.  
 G. V. L. V. S. E. P. V. S.

1  
 Cum dixerit sub fine tit. primj cor ius et trib. proprijs  
 condare, recte nūc sequitur, quae illa sint. Quis h3  
 nate, gentiu, et civile. Sunt aut h3 tituly tres  
 nate partes, prima agr. de iure natu'. Sec. de iure  
 2  
 gentiu, et tertia de iure civili, et utriusq. inter se differt.  
 3  
 Tertio quotuplex sit ius civile, et quae eiq. partes, uel  
 substantivis iuncta diffra inter h3 Civilis et nate. At  
 iam quot. utriusq. circa h3 form. iuris nate initio hic  
 utrum e' illi nome' iuris accipi pro ut, indistincte et







et leg. ff. de agrosolentibus libent. Nade sicut potest  
 iurid. iure ciuili. uolunt. casus. Actio, quibus pariter  
 filij alimenta de ex parte agito ducto a g. r. u. bonu  
 l. ff. de dectid. libent. in alijs similib. hinc uenit  
 Quap. ad. Quis Gentiu. et Ciuile. q. q. d. o. inter se distinet  
 quoad, et quod unumquodq. et unde dicitur. collat. ex  
 ff. ius aut gentiu. et ci. ut dicitur. e. quod dicitur. Quis  
 seruitute. iure uul. et g. r. i. d. id. n. h. e. u. e. quo  
 ad. eff. seruitute. ut h. dicitur. r. t. e. r. i. n. g. m. s. e. r. u. e. l.  
 potestas. e. o. t. uti. dicitur. postea. Quo. ad. i. p. s. u. m. u. s. e. r. u. e.  
 u. i. t. u. t. i. l. i. t. a. t. e. m. i. u. r. e. r. e. a. l. i. q. u. e. r. i. t. a. l. i. o. s. a. l. i. j.  
 seruire. ignorat. h. et. imprudens. et. infidus. et. in.  
 p. r. u. d. e. r. i. o. s. i. b. e. a. l. i. j. s. e. r. u. i. t. u. t. e. m. i. n. p. o. l. y. t. u. e. l. t. e. a. u. t. Q. u. i. d.  
 e. r. o. d. e. b. e. t. i. t. e. m. i. n. d. i. c. i. t. s. e. r. u. i. t. u. t. e. m. e. x. r. a. a. o. r. i. g. i. n. e. t. r. a. h. e. r. e.  
 quasi. dicitur. aliquorum. ingenia. ita. esse. ab. i. d. e. a. ut. r. a. a. e. o. d.  
 u. e. l. i. t. s. e. r. u. i. t. u. t. e. m. q. u. i. a. t. i. l. l. u. d. h. o. c. e. o. d. i. t. o. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e.  
 q. d. i. c. i. t. Q. u. i. d. e. t. p. o. t. e. r. i. t. u. t. e. m. e. x. i. u. r. e. g. e. n. t. i. u. e. t. i. n. t. r. o.  
 d. u. c. t. o. s. s. u. n. t. e. n. i. m. a. l. i. j. p. l. e. r. i. q. u. i. d. e. b. e. t. u. t. e. x. i. u. r. e.  
 ciuili. ut. stipulatio. literarum. obligatio. et. similes. de. q. u. i. b.  
 dicitur. S. u. i. d. l. o. c. i. s. i. n. f. r. a. e. t. h. i. c. e. t. l. e. x. l. e. g. i. t. i. m. e. f. f.  
 de. n. a. t. i. l. i. s. C. i. r. c. a. i. u. b. a. u. t. G. e. n. t. i. u. s. i. m. i. l. i. t. e. r. u. t. f. a. t. u. m. <sup>sup. p. l. i. s. s. u. m. i. t. u. s.</sup>  
 e. i. l. l. u. d. i. n. s. u. p. p. l. i. c. i. j. e. t. d. i. f. f. r. a. u. n. n. h. i. p. r. i. m. a. r. i. u. t. u. e. l. <sup>q. u. i. d. e. m.</sup>  
 a. n. t. i. q. u. u. m. q. u. o. d. i. n. e. p. l. a. n. e. e. i. n. i. u. r. e. n. a. t. u. r. e. s. e. r. u. i. t. u. t. e. d. e.  
 q. u. o. p. a. u. l. o. a. n. t. e. t. r. i. p. t. i. n. g. A. l. t. e. r. u. m. u. t. i. u. s. G. e. n. t. i. u. s. f. a. t. u. m. <sup>q. u. i. d. e. m.</sup>  
 q. u. i. d. e. m. i. n. t. e. r. s. e. i. t. a. d. i. f. f. e. r. u. t. u. t. p. r. i. m. a. r. i. o. i. u. r. e.  
 G. e. n. t. i. u. a. l. i. q. u. i. d. a. p. u. d. o. s. h. o. c. s. i. m. p. l. e. i. n. t. u. d. i. c. i. t. u. r. V. g.  
 l. e. u. c. o. l. e. r. e. S. e. r. u. i. t. u. t. e. i. u. r. e. a. l. i. q. u. i. d. i. n. t. u. e. x. h. y. p. o. t. h. e. s. i. s.  
 t. m. o. b. h. u. m. a. n. a. l. i. j. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. l. e. t. n. o. n. o. b. u. s. u. s. i. m. o. r. t. a. l. i. b.  
 u. t. l. e. x. l. e. g. i. t. i. m. e. s. e. r. u. i. t. u. t. e. d. e. q. u. i. b. d. i. c. i. t. u. r. i. u. s. a. g. e. n. t. i. u. h. i. c.



quod ius stantim  
si romanis  
tit. no. alling.

quibus erat  
romanus?

quod ius stantim  
si romanis  
tit. no. alling.

quid est lex?

quid est plebiscitum?

Sequitur zia pars huius tit. §. qstae a. hic ubi primo dicitur  
 dicitur ius civile Romanum §. in scriptu et no scriptu, cuius  
 quo convenit l. ius civ. in fia. ff. de iud. et iur. omne huius  
 visio sumpta e a supplij fama legislatoris, nihil intere  
 an suffragio populi voluntate suay declarat, an rebz ipse  
 et factis, tunc Luliano l. de quib. ff. de l. et rede supplere  
 ius cum consuetudine. Quia a duabz civitatib. origine trahat  
 quarum altera Athenicasi §. iure no scripto §. et non  
 in eleganter i hoc tit. De iure no scripto scriptum §. §.  
 ex no scripto. Quia a. scripti. Sed sunt spul, leg. plebisc.  
 ut in d. §. conlat et d. l. ius aut civile ff. de iudic.  
 et iure. Et haec definitio a ius officentib. e desumpta.  
 Quib. spulz bene extatit multu refert sine suo ordine  
 et qua ius singula fiat introducta. prima q. fuit lex:  
 qua populy senatorio magistratu interrogate constituebatur  
 §. lex hic. primis n. illis temporib. populy no erat ad huc  
 tanty quin comode convocari poter. Et igitur bene adhuc  
 populo a senatu querebat, ante et comode tunc l. ad quos  
 utriusq. eorum requirit constituebant. qua utraq. cu mag  
 tari inoperant alia q. iuris constitucati e introducta  
 de quo late l. r. ff. de origine iuris. Cu n. inter plebem  
 et senatu discordie facta, vent. sibiq. plebs in Aventium  
 secedens, pprii magistratu eligeret Tribunu plebis §.  
 quod hoc interrogante statuisset plebisciti dicitur ut  
 iudico §. plebiscitu hic. Et hoc quidem iure h. senatq. pprii  
 nu. tenet nollet quia id facta plebs esset golutu tu  
 postea lege Hortensia, lata a Hortensio dictatore ea  
 dem plebisciti authoritas data e q. antea fuerat leg  
 is, §. §. plebisc. in f. iuncta d. l. r. §. postea.







ex certis causis, qualia sunt privilegia d. s. sed et quod p.  
 De illis legibus lib. qui et illud ibi quod, an princeps solus  
 possit ius gloriose adhibere suis principibus vel iuris lib.  
 Quod potest ab iustitia verba xviij. s. sed et quod o.  
 Multa alia iuris loca, quoniam tutius principum et utilibus  
 Respublice sit futura si nihil nisi illorum prohibito consilio  
 statuatur. Et hoc voluit Quir. Theodosius et Valentinianus  
 l. humani c. de h. Ultima species Curie scripta  
 Et responsa prudentum, quod quid sit, et qua auctoritate d.  
 responsa hic ubi dicitur Curie consultum olim quidem  
 pro ut quibus dationem suorum titulorum habebat de iure  
 limine datur. Sed id postea ab Augusto et Tiberio  
 non nihil est restrictum ut scilicet sua auctoritate tunc non nisi  
 id faceret, quod eruditione et gravitate alijs premerent, et  
 auctoritate m. f. d. l. 3. Vale colligere est, nec rationem Quir.  
 hoc tempore rursus non quoniam ipsorum auctoritatem sperare se  
 tentius hanc auctoritatem habere quibus scilicet id Quir. non congruit  
 ut is nunc sit datus, quoniam dicitur d. s. rursus et facti  
 tati. Potest enim a sententia diffinitiva auctoritatem reverentia, nec  
 et alij iudices in imperio eorum sententia signato similibus  
 quibus sua occurrere stare tenentur. Quoniam nec tenentur  
 vel ab istorum vel et aliorum celeberrimorum. Quoniam iudicio re  
 cuterent oportet ut n. sententia plurimum sanior et tutior  
 est nisi quibus plurimum conveniunt, ibi maior prestantia Quir.  
 alij maior fuerit in sententiarum numerum et ratio vestra  
 est de datione. Vero tamen quoniam si non contentior sit,  
 in gratia velis datus foret si enim et unus quibus plurimum  
 aliorum, quibus levioribus nititur, sequatur. Quoniam Quir. vero teste  
 l. i. c. de vobis. omne laudat.

Quoniam responsa prudentum?

ratio.



Veni nunc ad p. ex no scripto ubi Imp. altera Quis par  
 te prosequitur quod e ipsa consuetudo q. m. l. v. ex diuturnis  
 moribus consensu utentium comprobata. Si diuturni quibus  
 oportet consuetudine minima tamen annis eo recepta, ut vim  
 legis habeat. De rem n. annis plerumq. in leg. xris sub tpe  
 diuturno et longo intervallo continentur. Item de. passim  
 et max. inf. ad rubr. de l. script. longi tps. Solent plu-  
 rimq. ad consuetudine introducentu gerrere. Sufficiunt  
 tu aliquando duo et tm. Si ex is probant populi gerris  
 sunt. Item de. hic et Max. de arbit. Quid. casu  
 si. V. g. a. ad reg. regularitatem no. Sufficit, nisi casus habu-  
 erit cotinuas ut est pontis structure sicut silu. nisi sua  
 sum. verbo. consuetudo. Item et hoc ad consuetudine requirit  
 ut duo illi actus antequam g. h. d. s. s. sint obtent; nisi min-  
 istru fuerint detent; tu. si. quidem oportet prois fuisse  
 iustitias et sic illud de lege in de consuetudine ff.  
 de l. g. dicit a. Quis. d. p. ex no scripto, consuetudine  
 legem iustitias q. non e. quo ad vim suam et cetera.  
 Eadem n. in iis e. consuetudine actus illius iustit. de  
 de. in 3. segg. ff. eod. Unde quidem prior lex aut con-  
 suetudo p. legem posteriorem abrogata ita q. q. iustitiam con-  
 suetudo posterior priorem aut consuetudine vel legem abrogat.  
 p. d. l. de consuetudine g. totis h. imp. specialit n. unio  
 h. civitatibus tm. legem g. rtem no. abrogat, sed illi fore,  
 que tm. uno ad illius locum. Et quidem una lex alterius  
 ita q. q. consuetudo optima interpret e. legit l. si bene,  
 consuetudine et l. minime eod. Ut plerumq. Quibus lex  
 ita q. q. consuetudine fortissima sua debet conformari.

quid e. q. non scripta?

quodam q. h. aut tempus h. annis?



initio p. de offio Quid. Et quatuor ley q. roem bonu morol  
 Qus huiusmodi, vel nualc, introducta nulla e ita nec quoz  
 tudo l. quod no roe d. tit. de l. inacto cap. fin. extra  
 de yuetudine. Imo corruptela potiq. huc trahuntur  
 quod yuetudo tantoz, grauora st. p. uata q. h. t. i. g.  
 in foelic. aiaz. detinent alligatid. d. e. f. in itio. p. uo. t. h. i.  
 uerfu. quid. Statutu e. mitor. h. y. e. m. et quuetudinez. quoz illa  
 satis sit. allegare. hanc u. et probare oportet. illu. q. alioz  
 aut. e. i. de y. h. i. t. u. t. m. d. No. t. i. n. e. r. s. i. t. a. t. i. l. i. n. t. r. a. u. e. n. i. u. m.  
 e. quod yuetudo sit facti. ibid. q. a. u. t. q. f. a. c. t. i. s. u. n. t. e. t. p. r. i. m. o.  
 d. o. c. t. i. s. i. m. o. l. f. a. l. l. a. n. t. n. o. i. d. e. o. l. y. s. u. n. a. z. i. u. r. a. u. n. a. l. l. i. g. n. o. r. a. n. t.  
 oportet. Imo princeps hanc ora. m. s. e. r. u. i. o. p. o. t. e. r. i. t. h. a.  
 l. e. o. r. u. c. o. n. s. e. q. u. i. t. l. r. q. f. o. t. l. p. r. o. u. C. de iurid. et facti. i. g. n. o. r.  
 r. a. t. i. a. d. i. n. a. d. o. e. i. i. n. i. t. i. o. h. i. c. C. o. d. u. q. u. i. d. i. n. e. y. p. r. o. b. a.  
 re oportet late tractant. p. i. i. l. l. u. d. h. i. c. u. n. i. s. u. f. f. i. c. i. a. t.  
 Qui testi de ea deponenti. no. e. n. t. i. q. q. u. e. r. e. m. i. l. l. a. z. r. e.  
 g. u. l. a. e. l. z. e. x. t. d. e. t. e. r. d. i. S. i. u. i. t. t. n. M. y. s. i. n. g. n. i. C. a. m. e. r. a.  
 S. p. i. r. i. t. u. s. v. n. i. g. P. o. c. t. o. r. u. b. t. e. s. t. i. m. o. n. i. o. c. i. r. c. a. y. u. e. t. u. d. i. n. e.  
 A. r. i. c. c. o. n. t. u. m. s. o. b. s. e. r. u. a. t. i. o. g. b. Q. u. o. d. s. i. u. e. r. u. t. n. i. a. l. i. o.  
 no. d. e. b. e. t. e. x. t. e. r. t. i. S. e. q. u. i. t. z. c. e. l. e. b. r. i. t. n. u. n. e. i. l. l. e. s. f. i. x. a. l. i. b.  
 l. g. t. a. v. b. i. p. r. i. m. o. Q. u. i. p. d. o. c. e. t. Q. u. s. n. a. d. e. h. o. c. d. i. f. f. e. r. r. e.  
 Sa. Q. u. e. C. i. u. i. l. i. q. u. o. d. h. o. c. s. e. p. e. m. a. t. e. t. i. l. l. u. d. n. u. q. u. i. S. u. i.  
 p. i. t. a. h. i. c. Q. u. i. p. d. o. c. e. t. Q. u. s. n. a. d. e. p. r. o. i. u. r. e. u. e. n. t. i. u. p. r. i. m. a.  
 r. i. o. u. t. p. a. t. e. t. e. x. i. p. p. o. t. e. r. t. i. o. p. h. o. c. u. n. i. s. i. f. f. i. c. i. a. t. i. o. h. i. n. e.  
 o. i. e. c. t. i. o. n. a. e. q. u. o. d. d. i. c. a. t. Q. u. s. i. l. l. u. d. e. s. s. e. i. m. u. t. a. b. i. l. e. e. n. i. t. e. n. e. y.  
 m. g. N. G. i. s. i. d. e. m. h. i. t. a. z. g. l. u. d. i. u. d. e. p. o. s. i. t. a. i. n. u. e. n. s.  
 r. o. h. l. i. i. l. l. i. q. u. e. l. i. t. r. e. s. p. u. b. l. i. c. o. r. e. p. u. g. n. a. r. e. S. p. o. n. d. e. n. t. e.  
 A. r. i. s. t. o. t. e. l. i. m. p. r. i. m. e. o. f. f. e. r. r. e. p. o. t. e. r. i. g. n. a. t. u. s. i. b. i. l. i. c. o. n. t. i.

una iura ad multu

o. i. e. c. t. i. o.







quod homines alij liberi, partim liberorum partim servorum sed  
 oportet ut vel ois liberorum vel ois servorum, in nihil  
 tam gravem sit servitutem quam libertas. l. c. ff. de libertatibus.  
 libertatibus. Unde in eod. utraque simul existere non potest.  
 Et hinc videtur de legatariorum imperitia quod libertatem in  
 mero nihil. Iure vero libertas pro re alienata ut videtur  
 l. Titius ff. de legationibus et demeritis.

quod libertas

Secundum nunc de libertate §. i. hic. ubi primam  
 naturam facultatem quia natura ois liberi et equalis  
 primam naturam §. i. in a. goet sup. de iure nat.  
 et l. quod alienat ff. de reg. i. ff. de iur. iur. quod  
 dicitur libertas. Quod si ita accipiamus quasi quodlibet in  
 libertate tollat aut quodvis nobis et in honore in  
 eod. subiungit statim nisi si quid ut aut iura pro  
 hibentur. Per vim illorum hic oportet cum latronum.  
 Hoc enim nihil obstat, quo minus quis alium liberum  
 vocat, non autem vim hostium quorum captivitas ratione ser-  
 vitute induit l. hostes ff. de captivis. Vt si quis  
 in hac de re accipere oportet indigentem sed civem.  
 Curis n. gentium prohibitive circa facultate agendi  
 plane libertate tollat ut statim hinc in §. n. hic  
 prohibitive in re civibus qua si quis intra hinc  
 tra legem et honestatis. Et hinc per pariter ea de  
 summa est libertas sicut in §. et alios. qua libertate  
 §. scito, aliqui abutuntur capere introducta de iur. iur.  
 §. i. servitutem, eius servitutem hinc in §. servitutem. Quod  
 §. i. servitutem, ob id quod to ponit, §. sit servitutem. Quod  
 Quod addit illa, §. natura illam primam et incompleta  
 nec eam sequitur, ut si quis sup. libertate sed tra pro.











10. Adit hinc Imp. J. fin. manumissione uere ingenit  
 tatj nihil officere. Cuiusmodi. Idem prob. supponit <sup>Amorem uero</sup>  
 hultu neg. opinio qualere sit uentatj s. si quis <sup>nato manumissione!</sup>  
 iure sit ingenit J. G. In fine principal de qbus  
 sit. ff. de natulib. resituentib. Secunde q senten  
 tiaz Quid. cu res iudicata pro ueritate habeat l. inge  
 rug ff. de statu honz de qbus late ff. hii

# De Libertinis.

Haec spes honz libroru sunt libertinij quos Imp. initio  
 hii defuit, locum et uul. lat manumissio et quo  
 iure introduca. Quod dicit Libertinob ee q ex <sup>quis sunt libertinij?</sup>  
 iusta seruitute suat manumissi id ex ff. tit. ppim  
 latis ff. Ex putatua n. et nuda seruitute man  
 umissi ingenit uiuent. Ut V. G. si quis inge  
 rug a latronib. captj et postea cursus manumittat  
 l. latronib. et l. ho. ff. de captiuis et postliminijs  
 reuocid. Subdit bene hinc Imp. noua honz diuisio  
 Quidam iure sentinz introductu alios s. libroru ee <sup>in una hinc</sup>  
 alios seruos, alios libertinob ubi etiam e <sup>ex iure sentinz</sup>  
 seroru hii accipiantur ee ingenit qndam et hii  
 seruos aduq poris pro ingenitate ut l. cu patra  
 ff. de libralij caa. Alias ulla diuisio no subsisteret  
 cu et libertinij librij sint ut qbat ex ff. tit. s. i. et r.  
 hie dot Imp. qbus modis fiat manumissio ubi



ubi aut quib. modis  
manumissio pro  
videt

atque et in Italia manumissione fieri posse quia si  
actus est voluntaria Jurisdictionis, et sine ullo iudice  
omni scriptura l. 1. et 2. C. de his q. in Elyt. manumiss.  
tunc inacta l. 2. et 7. C. de foris. Sicut et in actibus  
in actibus iudicialibus q. no modo locis sed et diebus  
erit fieri prohibet q. l. 3. et 4. cod. e. uincta manu  
missis illi. Sicut q. uingula licet facti in libertate  
erant iudicati, q. uingula uincta sunt appellata  
de quo latig. in Boetio et Bb. hic s. f. hic. Comp.

Quatuor sunt modi  
libertatis hanc

Quatuor sunt modi  
libertatis hanc

Quatuor sunt modi  
libertatis hanc

Quatuor sunt modi libertatis apud antiquos fuisse reor,  
Sunt quatuor uero nunc cod. iure gaudere nunt quatuor li.  
libertatis. Erant autem Latini q. h. aliquo modo manumissis,  
multum tamen civibus ut testamentum pa-  
triae potestatis p. sunt manumissis, q. tamen uia. In  
causam manumissione plene illis quodlibet. De his  
q. p. p. admitta in seruitute civium, et ob ea suscepta  
poena, ubi postea manumissis erant tamen nullo modo  
cura civilia plene uis recipiebant. Vbi uideri  
apud Cuius. Quia in lib. 1. c. 1. quibus notis  
chab. Substantia statuit Quod. d. s. de libertate omnes  
manumissis eandem libertatem et cura uia civitatis Rom.  
competere q. ipse a iuris. erant manumissis nulla s. differe-  
ntia circa libertatem. Differunt n. quo ad alia q.  
s. manumissis manumissis. Sit libertas et hoc tamen  
ipsi debent tamen patrono suo obsequia, reuerentiam  
et opera d. to. et ibi gloss. et Bb.

Quatuor sunt modi



Quibus ex causis manumittere  
non liceat.

# DE MANUMISSIONE

Primo tit. quibus modis fiat manumissio qz  
nisi qzda auferantur, non sequuntur. Cuius  
quibus non liceat manumittere. Si quis in  
in fraudem creditorum manumittat in ius hie. Si quis  
aut quis in fraudem creditorum tunc manumittere si duo  
gerrant dicitur hie creditorum fraudat et ex re ipsa sub  
sors creditorum lesio s. in fraudem hie. quorum alterum si  
desit manumissio reuera ad huc subsistat nisi fuerit facta in  
testato qz fideicomiso qz de libertate fideicomissaria.  
Ad hanc re tractandam et unum sufficit lesio nimirum  
h. hoc uis libertas data non fuerit l. f. s. si qui aut.  
f. de fideicommissis libertatibus in iura l. f. s. qz manu  
mittere non possunt. Ut a. manumissio non subsistat si  
duo ista frans h. et exonty gerrant in temp. re  
Arripit ad manumissionem facta inter vivos in testato  
no. data libertas a testatore et in fraudem creditorum  
subsistit s. r. hie ubi uerum dat ne minus de fideicommissis qz ratio  
quibus nullu post se heredem relinquit, siqz bona eius  
proprio uis diuertant. quia in libertas sit data tunc  
obtinere in uno seruo et illo seruo tunc substituto  
d. l. uerbo sedy et uny in iura l. qui solucendo s. o.  
f. de testibz instituentibz. Et hinc si in seruo liber

Cur manumittere  
nolliceat Caa ja.  
Explicatio in fran  
de manumissioni



alij, hores militibz, aut seruo liber sit substituty no  
 prior seruy libertate groyz, qz uel instituty uel substituty  
 hores deb ee noliat, aut no possit. l. si ij. q. d. r. f. r. d.

Ut u seruo sibi solj p hores instituty libertas obue  
 niat illud uerum est etqz tollator de libertate nihil impo  
 nit s. item qz inuis hie. Rō ē quia trahit uel et no  
 mixe Quis ē Civilis, seruante ē inuiliū nō suat ce  
 pascit qz eo ipso quod uult uel hores uel tantu  
 et hie uelle consensit ut liberj stuat. ibid. l. si. hie  
 res. elicitur cu qz uult groyz uel et qz antecetual.

Cuj similis ē illa gnto alimj quid exotibz exserj  
 sicut oia groyz sine qbz illud qz groyz ē expositū no possit.  
 p l. r. f. de Quis. in Quid. Sempor signite et groyz  
 in uultis Voluntatib. ea sumonta ē nō pstatio ut uelqz  
 de quo groyz nō est magis ualoret qz perent l. groyz  
 l. de reb. subjs carcerum ē uel et qz aliquid,  
 fuerit frustratū l. si gnto f. de legatib. p. Secuta  
 caa qua quid manu uere prohibet ē, atqz alimj  
 qz l. l. hie p. tina iō. unnoy Quis u. m. l. r. ij.  
 f. cad. l. et s. f. hie. Vbi et eorū mutationis sua hie  
 Quibz quia unno ij. poterat quid pro alio p. p. hie  
 aut aduocaty aliorū uel. P. r. uo aduocaty quia pro  
 curator uerū pro alijs admittit nisi r. s. unnoy  
 l. minor f. de procurat. l. exigentij Co. eod. Qz  
 iudicio qz em. ext. iudiciū n. ad negotia et ij. unnoy  
 alimj hie uel procurator. Et de hie illgaty ē f. r. d.  
 l. s. cad. l. f. hie qz Quis hie ante ij. unnoy

Si in casu p. qz qua ma  
 u. m. l. r. f. hie.



no ualuisse manumissione, sed et hoc idem nisi sit po.  
 son p nouel. vig. ut sponsalitia largitas imutauit  
 ut h. quo tpe quid tatum pot. favore eodem et ruz  
 ad manumittat. Ope h. pubertatis uty dicitur j. quibz  
 no est pmissu favore t. dnm. Quare u. h. h. b. d. uastio.  
 iux. et u. ann. regraz ad manumissione inter u.  
 uol. Quare uiz nihil ni hoc manumissione ab imp. solutio  
 h. sit imutatu cum uacare adhuc in terram artiqs  
 no ualere h. si inter uinol manumittentur n. ruz u. annis  
 fuerit nisi it obseruatis q. seruanda statuit ley uha  
 Titia ut utre sup. s. ead.

Ad extremu circa hanc tit. atqz larta uia de libertate  
 ter. semel data ut ea retractari amplig no pot. atqz  
 casu ob quuz data falsa fuerit noto semel sit pro.  
 bata s. p. uol. a. hinc uacat s. h. is infra de eo uiz  
 libertatis ead. Substru. u. istud h. u. g. ruz u. ruz  
 h. ob uinol. euz manumissio facta a minoru  
 u. annis ualere t. ob falsu. Vnde col.  
 ligone q. ruz. itaqz q. de falsu p. uol. h. u. ruz  
 p. b. uol. s. de uol. sig. ni huc acupm. s. ruz u.  
 ruz. favore libertatis no obtinere. Quia aliq. s. ruz  
 u. ruz. ruz. u. ruz. q. h. u. ruz. ead. p. b. ruz. ruz  
 sit u. t. p. ruz. ruz. ruz. ruz. ruz. ruz. ruz. ruz.  
 s. sed ruz. ruz. de ruz. ruz. ruz.

De hoc Fusia Camina Col.  
 Lenda s.  
 Et.



# DE LEGE CANINA

Vnde hae lex  
sic Canina dicitur

ista haec lex Canina fuit, Voluit alij putat Furia Ca-  
nina, qd lata e' a duob. Cass. Furio et Canino.  
Cuj. gratia miserunt mortales liberaliores multo qm  
ni manumittendo, quam alias, ut plurimum vel nimia  
facilitate, vel hestm otio, vel ut sibi uana aliqua  
gloria ad extremu parerent plurimos seruos manu-  
mittere, nullo habito respectu diuaj libertate qm  
vel 20. scilicet urbs Roma paulatim malis hominib.  
repleta, Rationem, ut a duob. usq. ad 100. pars  
dimidia, a 100. usq. ad 200. pars tertia, a 200. usq. ad  
1000. pars quarta, a 1000. usq. 2000. pars quinta manu-  
mittere possit, ut videt ex Cajo lib. 1. de Tit.  
tit. 2. quib. tm. uis. no. qm. tit. Comp. in fauore  
libertatis et ultimae voluntatis. Statuit ut quidam ob-  
inter uiuos ita mure qm, in ultimis voluntatib. manu-  
mittere cuiq. licet, quot uelit seruos. In humani-  
co existimans, ut q. libertas uisus esset ea mori-  
entib. adinuenit, illic. in f. Qu' q. uenit tit. C.  
cod. Vnde l. 1. hanc res qm. colligit, ut qm  
statutu' e' in y. d. idem et referenduz sit ad ultas  
uoluntate b. q. di. Cay. res. et C. fin. de heredi-  
Quod attynduz e' regulariter, et ubi ualidum e' in utriusq.  
ro. Cum a. titutu' fauorabilis multo pax q. d. b.  
nulla et in iure nro aliter nihil q. illis sunt q. d. b.  
uti uisere apud Licet. Eucop. ad p. h. y. a. b.  
to a. y. d. b. ad ultas voluntates num. 20. 1.

ex Fugio Canina  
uel quid sublatu.



De his qui sujel alienj  
Causis sunt.

DE HIS QUI SUJEL ALIENJ  
CAUSIS SUNT.

Ut Comp. ad Brian potem, et hinc gregate ad nuptial.  
paulatim' aditu' parat, aliam in ius hinc p'uaru' di,  
aitione' adfert, alias s; sup' iuris ee, alias alienj, <sup>que e alia persona</sup>  
has uo' in parentu' uel dnoy potestate ee' g'itutata <sup>binisio!</sup>  
s. i. hinc duob' effedib' principib' seruitutum.

Quoru' alter e' ut quidy' serij acyru' acyru' <sup>que sunt in pote' ee'</sup>  
dno' de quo' s' dno' to. Alter uo' ut impone' u' tuis  
nulla et iuda de tua aucti' p'uat, nihil no' in dno'  
tignit' illis t'pore' u' p'cedib' differunt t'pore'

Quia <sup>de l. 4. f. ad l. aq. l.</sup> Item hinc effedim  
Comp. nonihil mityat sublatu' mixia illa licca,

lia p'uaru' ee' g'itutatae Antonij condituta in  
cor' qui proprios atq' alienos hanc s; seruiol  
uel liberos accide'font, q' e' g'itronij sup' lincij. pl.  
A. ad l. Corn. de p'uaru'

Quod ueni e' si p'uo' tua h. cognita' quib' seruum  
uum, accide'font d. s. i. uale. <sup>hinc</sup> cognita' ubi g'lof.  
casu' aliquos reuocet quib' ad hinc hincat impone' serui  
dno' t'pore' V. G. si a' b'no' in hincore aliqua sit de  
p'hor' s' l. qui serui A. de uerbor' obligatib' l. qui occidit  
A. ad l. aq. l. Practer iuda Comp. s. f. hinc ad hinc

tionis' g'itutatae' p'fert e'ngdem' Antonij, ut s; si <sup>quib' cognita' ee'</sup>  
dno' aspiciant' sint in seruiol' q' par' sit cogit' ee'







# DE POTESTATE PATRIS

Dixit Emp. primo tit. de servis y sunt in pote. hanc  
 nunc loqta, qui dicunt in patris pote. liberij s. quod qui sunt in pote  
 pateris. sicut liberij quia  
 no filij tm primo nimiru gradu, in patris sunt potestate  
 sed et nepotes ex illis et pronepotes. v. inf. huc. s. q.  
 n. ois uenit uice liberoru s. f. j. hinc tunc tutores y.

Et tu nepotes pronepotes, si auj pateris pote sunt  
 no patris sui sed tunc s. per distinctione s. hinc  
 j. q. notis pua potat. v. ubi id explicabitur. No aut  
 cur quis no tm filiu ex se natu, sed ex eo nepotes et  
 sic dicitur in pote. habent, haec e quia cu ipse filij  
 in pote sit alios habere in pote no pot. sic euenit  
 f. ad l. Jul. de adulteris.

Si au filij ve in pateris potestate, ut excludat uentor  
 y nullu in pote habere pot. s. f. hinc j. de adoptionib. y  
 et hinc tit. iste inscribitur q. de pua pote, no parentu.

Dico a. nepotes et dicitur ex filio, ut excludantur  
 nepotes ex filia, hi no pote uasunt auj tutorez, sed  
 hanc d. s. f. hinc. quo n. ad familiu filij no matris  
 sed patris sequuntur. l. cu legitimo. f. de statu hono  
 s. q. quo ad statu et libertate d. sup. tit. de ingenuis.

Dixit Emp. ex iudicis nuptijs q. ex illicito, et qui gtra  
 hinc e concubitu pua potat no proficiunt hinc illor  
 gitinos et uulgo conceptos in in pote no habet mo  
 nec tales filioru uice leges nostrae dignant, ut nec  
 illud pater l. filiu f. de his y sui uel alienij. Quia b.

qui sunt in pote  
 pateris  
 in eum pote sunt  
 filioru liberij

in eum pote sunt  
 filiaru liberij

Quia b.



l. vulgo A. de statu hominum, nec n. ex delicto suo quid  
lucrum aliquod debet apportare, nec l. m. bnfio vendere  
q. contra legem venit l. auxilium ff. de minoribus. l. legem  
fraudat. Q. de qualib. libent.

Nuptiae sine nuptiis  
nuptiarum q. d.

Quae autem sint iudice nuptiae Quae. Nuptiae subintelligit  
Nuptiae inquit, vel matrimonium, Viri et muli-  
eres coniunctio in diuinae vitae societate coniugum. b.  
coniunctio animarum, non corporum nec n. conuentus, sed gratia  
nuptiarum. l. nuptias. ff. de R. D. Nuptiae autem est  
conjugium in omni vita cohabitatio viri et humani Quae  
coniunctio. Item l. i. ff. de ritu nupt. Sicut gratia  
ad id sufficit ut ad dampnum tamen sed in perpetuum q. c.  
Solet q. r. q. r. et hinc addit Quae. n. coniunctio  
Vita consuetudine, ut si matrimonium eo iudice contrahatur  
ut nuptiae amplius a se mutuo separentur quem q. d.  
Sicut oportet habere eos ab initio, iure n. civilis  
Sed faceret quibus postea liceret alium coniugium diuortium  
facere, et ad aliud nuptiarum conuolare Quae q. d. ff.  
legib. de casu atq. adco mutuo tamen consensu ut videtur tit.  
ff. de diuortijs iure c. et ant. ad nisi seruiant. et con-  
tis, ut patet ex tit. gratia l. de repudijs et s. quia non  
plurimos aut. ut licet nuptiae et a iure. Quae de ma-  
rimonio multo die quo ad ipsum s. diuortium matrimoniale  
hoc n. sola morte iudice dissoluitur in eo s. effectus que  
dixi sup. alter coniugium aliam licere potest cap. 3. et  
pauca. 37. q. 2. r. et seq. ext. de diuortijs q. illud

Quae alla nuptiae  
nuptiarum q. d.

Quod deus coniungit, homo non separet: quod  
iudice de iure consummatur per copulam s. copula 2.



no subservitu exato nring adhuc d'q ratu tale ut per nring  
 religionis alteriq coningū acie d'koluit ut alteru alter  
 p'uit nubere c. i. et seq. ext. de quæstione conjugatorū  
 Et tū a. d. q. d'xi nring sciel g'radu iure Canonico  
 ad posse d'colū quo ad ipū viximū matrimoniāle quo  
 ad cōg' thonū et cohabitatiōē multiq et casib. iure  
 Can. et d'vino coniugū et separatiōē nring tū ipū  
 adhuc nring nec alteroq' alter ad aliud p't quolere.  
 d. c. r. et alijs ext. de d'vortijs et s. paul. jo. coning.  
 q. Quoniam nō aliquis s' ex n'fidelib. alter quæritatē  
 nec si inter aliquos nring metu, errore, aut g'tra legul  
 s'it g'tratū tūcā matrimoniā reuera d'colunt. A ista  
 nring ipso iure p'rig nō substituisse nec idco et d'g'ri  
 d'colū, nisi quædam de facto s'unt g'tratū.  
 Quod dicit Cyp. s. jo. hoc tū patria potestate  
 propriā esse Civin. Romanorū, id est g'radu d' quoad  
 ius illud peculiare quo nō peregrinij nō s'unt sed civil  
 Romanij utunt' in filiō q' s'unt olim fuit Romanij  
 adco ut et parent' filij nendore imo et occiderel  
 corat. Sed p'udatim postea fuit mitigatū, ut utre c'  
 l. utra Jo. de p'ia p'ote et alib. qui a. adhuc hodie  
 s'it effect' p'ia pot' ut s'z quicq' acquit filij acqui  
 rit patri, nulla inter eos nisi n'ualis d'vinq obligatiō  
 nulla possit ee n'is nec filij s'unt pot' facere t' t'm  
 n'poron d'vire h'c g'radu parentis x. Colloz n'bere  
 Capud gloss. et s'ib. h'ic et s'uo loco j. singula expli  
 cabunt. H'ic obiter h'ic notato patria pot' h' iure  
 civil' nring in p'vatis negotijs t'm ee possit, n'pub.  
 n' casit ut et sup. filiū s'um loco p'it' s'um habetur

*Ita h'ic ius p'ia  
 tūc pot' d'vinq  
 h'ic h'ic h'ic!*



si datus sit tutor, si fuerit magistratus, aut quibus sit  
 aut et religiosem velit impedi. l. filiusfam. ff. de lib.  
 q. sup. vel aliorum iuris l. f. s. hoc et C. de epis. et Cler.  
 vix a. prius hanc potestate, propriam Romanorum de quo  
 vel effectus Civitas, uno ad n. observantiam q. debetur  
 parentibus iuris sui gentium dicitur ut videtur lib. 4.  
 l. de iud. et iure atq. ista non tam potestatem respicit  
 q. matrem, nec tam suam suam occupatorem. quod ex  
 filia mea natus est non in mea potestate est sed patris  
 ut dicitur in fine huius causae de eo dicitur sup.  
 sed solum huius abseruatum filiam istam non obtinere verum  
 nihilominus in patre sui potestate puerorum nec n. p. n. r. r. r.  
 transit in potestatem mariti quo ad effectus Civitatis  
 quo ad conjugalia n. et domesticam vitam non dicitur  
 quod transit in potestatem mariti. Et sic accipiendum  
 est q. b. paul. dicit Mulieres debere esse Viris,  
 dicit a. filia per n. r. r. r. non erunt potestatem patris, ita nec  
 filii, de quo latius q.

Depotes ex filia  
 non esse in potestate  
 matris

De nuptiis

De nuptiis

Quia dicitur Quia tit. primo potestatem ex nuptiis  
 proficiunt. tamen isto modo que sit in nuptiis  
 eorum q. tamen propter h. m. coarctat. Et a. primo ut q. h.  
 ter sit C. ius Rom. ibid. Vnde seq. si alteruter con

si in conjugium iustus  
 nuptias



inque seruis uice peregrinis fuerit no has diei nuptiarum  
 nuptiarum s. ult. hie. et s. illud. j. de conuoc. y. in iure Can.  
 inuitatu i. in quo et inter seruos matrimoniu uerum e. i.  
 ex. de conuoc. seruoru. Sicut a. Cicut Rom. no y Rom.  
 In autj scilicet or. oio y toto orbe et Imperio Romano l. in  
 arde ff. de statu hom. Item de puertat eoru y i. hnt. si s.  
 Laminax in masculis ix. annoru fiat l. minor ff. de statu  
 hom. et ritu nupt. et j. initio. q. ly. notat tutel. nisi uel  
 etty uel soris ex habitu corporis puertat ostendat. Co.  
 puberel. ex. de dispensatione impuboru. Sog e. in tutela  
 ubi ipse annj i. hnt. requirit. ut quis ea liberate quidm  
 dicit j. initio d. tit. quib. notat tutela fratru. Tertium  
 y ad iudat nuptias iure Cim. requirit. e. gressus parentu  
 sicut quo filiusum. nuptiarum iure no potuit s. i. hoc tit.  
 uel q. tem. ut si ille desideraret. iudic. nuptiarum no fiat.  
 l. r. et is. ff. de ritu nupt. Item et liberi ex tali nuptia  
 legitimi. l. hant. ff. de statu hom. Nota illud nuptiarum  
 fuit ut pater expressis sui gressu i. paret. sed suffic.  
 ebant si filio nuptias i. hort. no contraheret noua  
 ytrahere no yxonaret l. si ut proponit. i. C. de nupt. b.  
 et l. r. s. i. ff. de sponsalib. Quia uero uere uisus pa.  
 tris ita ad nuptias requirit. partim fuit Cim. partim  
 nuptiarum d. hie. Civilis quide primo quia iure Cim.  
 p. caput filij et sic ual. p. ora filij cu patre conse.  
 d. tutu. atq. ita uelle suu aliud no fit qua uelle patris.  
 l. f. C. de impuboru et alijs substantijs inuitat. Velle.  
 ff. de Reg. iur. Item quia per nuptias filij age. l. ratio naturalis.  
 et de iure et p. iudicis aliquo parentis cu uel corat.  
 patris y. s. i. hnt. nuptiarum. ut dicit. j. iud. l. iud.

Quos pater Cuius  
Assumens

Siq. ordina  
et hinc m. s. q.  
Sunt nuptias

Contigo no de  
legitimat. y. tra.  
Sunt nuptias

Civilis uero iure  
sub. requirit. ad uel  
p. i. b.







causis regij ut sine ea non liceat nuptias contrahere,  
 et gratia non subsistat. Sed n. h. iure civili tenent  
 statuta ut iurisdictione e. iure in Can. et sine gratia  
 parentum nuptiae gratia vero subsistat. C. cum eam  
 est de raptor. C. sufficiat 27. q. 4. Long. in  
 Cur. vellet regij parentes aut post post honore  
 to q. in nuptiis imprimis est spectanda l. p. n. u. n. q.  
 inactionibus. f. de ritu nupt. Sed ut nuptia penes  
 tracta nullo modo rursus a parentibus dissolvantur

per illud Quod DESS coarctavit p. et ut quae libere  
 sine gratia nec ulli in ipsa conditione longi sit, sed  
 a suo illig et non alterius arbitrio dependere solent. S.  
 n. plerumque nuptia contracta difficultes habere exiit e. regu  
 s. ext. de spons. q. 1. et auctore id ex ipso iure  
 vult patet q. h. nuptia extra omnia gratia nuptia res sit  
 Ecclesiae utq. ideo nec apud Quid. Sacerdote deo eam  
 regij post reg. et in illo contracto priam potestatem  
 videretur et gratia nec potestatem gratia ad illud  
 ita vero regij p. ante d. l. f. s. hoc et l. de episc.  
 et clericis.

Sed hoc obijciat aliquis q. ne dicitur Obiectio  
 Divini Juris nuptias respiciant. quod fieri non possit  
 ut ipse in nuptiis nuptiis quod a quo nuptiis prohibetur  
 ut d. e. sup. R. ut parentum consensus nuptiis filiorum suum. Solutio  
 nuptiis nisi id nuptiis nuptiis sed gratia potest.

Sic dicitur Imp. d. g. nostro nuptiis et suadet p. n.  
 ceptum q. deo nuptiis nuptiis e. ut honoratur parentum  
 declaratur in illud certis q. nuptiis casibus. l. cum no. h. n.  
 l. i. n. q. ex altera parte nuptiis nuptiis et



et religionis. Item et nri. Item illud b. paul. repudior  
 quod relinquit homo patrem et matrem. Et hoc patet  
 et ex ipso iure Civ. quo statuitur filios emancipatos  
 posse sine consensu parentum quas velint uxores ducere  
 l. filij. ff. de ritu nupt. quod fieri non possent sine  
 ipso iure nra. nro parentum consensu ad nra filiorum  
 uxores, non n. emancipatione q. iur. Civ. l. iura nra  
 l. lly. pnt. iustus. ff. de legitima impetra. tutela.

Quartus requisitus e, ut persone q. contrahunt tales  
 sint inter quos nrius. l. l. p. mittant. non n. ut  
 nos uxores ducere l. d. q. no. ut. hic. Notanda  
 a. primo e. quibus regula eo ipso quod l. inter ali  
 quos nrius prohibentur, inter reliquos aut consensu  
 concessisse. arg. to. l. ex cod. ff. de testib. aliquid  
 non exclusio e. inclusio reliquorum l. b. illud.

Quod q. attinet ad proxas prohibitas sunt hic inter  
 consanguineos in duplici diffina. Alia s. ascendentes  
 et descendentes ut ang. ff. filij. nepotes.  
 Alia collateralibus aut transversalibus, ut ff. s. omnia  
 horum filij. nepotes. Contra ascendentes et descen  
 dentes hanc reg. Statuit Quod. ut in finitum nri  
 ptia sint prohibita d. d. q. no. ut. hic. quod  
 idem q. feriat Quod. l. ca. e. no. debet. ut deys  
 quiritate et affia. quoniam nulli. Theolog. disti  
 ctant, et hanc inter ascendentes et descendentes co  
 munitate. Inom. referunt et incestuosu. adeo cura  
 nra detestantur ut nec patij filiam l. y. adoptivam

Inter quas per  
 locas q. nrius  
 nuptia no. pnt



et hanc postea conuicta ducere uocem spirit d. g. y m. f.  
 iuxta l. q. et ff. de ritu nupt. L. n. conuicta  
 iura Civ. ad optuor, pccuare abata manet in exipue  
 prius facta ad optuor ad huc q. d. huc honores eius et  
 ni uerit cura sua summa rem abue ut de j. ad d.  
 si uxor sit iuxta d. l. ff. de ritu nupt. Inter trah  
 uerfules uel collatorales diffra e' inter ius Civ. et Can.  
 no' tu' pro ad ipsos gradus q. h. minus prohibet quam  
 quo ad ipsos gradus computatione quia n' primo res  
 de oportet quoto gradu p' uera inter se distent  
 q. h. utgere possumus quoto prohibite sint uel p' uera  
 Est hoc breuiter in eam rem g' h. sic. Et iure ff. Civ.  
 ab una p' uera ad altera C. de quib. q. uiz. D. per uoy  
 Epitum facta denominatione q' ibi occurrunt  
 persona una semp' computa tot inter eos dantur gra  
 uti cor. ut ex tot. de gradu g' rony j. et l. i. ff.  
 col. Quia u' Can. tm' h'at denominatione ab una p' uera  
 ad et illi remotoy, de una q' uiz no' ad alia p' uera  
 sed solum ad eorum Epitum C. ad sedem cu' seq. 72. y. s.  
 Cur aut ita dixerimode gradus in utroy, tunc nu  
 merentur eorum d. to Gray. in sum ad tot. y. ius Civ.  
 n' e' h'as gradus spectet in successione. q' sunt tunc  
 us p' uera in locu' altero et sic et ab una ad altera  
 computandu' fuit, aut u' Can. respicit m'ia q' u' sint tunc  
 p' uera in singularib' q. h. solutis h'at p' uera g' h. h'at  
 et sic no' fit denominatione ab una p' uera ad aliam sed  
 ab una uel potius dualy ad eorum Epitum.







no iterum separantur e. de propinquis d. to. Tandem  
iure nonissimo prohibita sunt usq; ad 4<sup>m</sup> gradu  
inclusivè ut s; in 4<sup>o</sup> gradu ullo modo subsistunt  
et sic prius hinc sicut in quinto. c. no' dicitur ex  
de gguno et aff. Et hinc habet s; fratris aut  
sororis abneptem prius ducere q' in 5<sup>o</sup> gradu e'. De  
nuptiis de nuptiis consanguineorum et inter hos  
utroq; iure ad eoty usq; gradus prohibitorie.  
Venio nunc ad 5<sup>o</sup> affix. hic dicitur a. affinitas  
quia duo cognos q' dinceps inter sunt p' nuptias  
copulati, et sic altera ad alterius cognos hinc  
venit l. no' facile s. affixes s. de gradu affix.  
prohibetur q' p' affinitat. ducere prius ux  
ru' aut foru', nonna d. s. affix. Subijctus dicitur  
etiam rati affinitati s' et illam det Comp. quia  
ipse no' sicut filiam to, sed u' parentu' de qua  
quam dicitur uter. g'nu' ad prohibitorie sufficit  
sola rati affinitati, unde nec frs uxore co mortuo  
posse ducere vel uxoris nec mortuae sorore s.  
s. et p'v. Co. l. si est. nupt. Cu' tu' michi ux' pa,  
reut' nec liberum to s'it. Sicut aut mortua,  
qu' nra prima uxore aliam insup ducere no  
h' no' tam rati affinitati qua' q' duas uxores  
nono habere possit d. s. affix. s' in d. l. r. c. d. l. t.  
Et haec iterum de iure Civ. quo gradus nulli affini  
tatis erit d. l. no' facile s' gradus. Pure u' Can.



ut nisi consanguinitas ita qd inter affines certis gradibus  
 sunt constituti et in his similitur usq ad qm gradu  
 inclusivè nra prohibet d. c. nō. ubi ext. de gra  
 uinitate et affia. nec nō aliter ubi dicitur d. c. d.  
 sanguinis utq proprijs C. cod. et hinc et quoto  
 gradu hinc nra de uxori consanguinitatis proprijs toto  
 et sunt ipsi mariti Titm c. i. cetera cu seq. et fin.  
 d. distinct. 25. q. 3. Et hinc quidem uxoris nra sorori  
 ipsi uxori d. in primo gradu ita qd ext mitj d. loci  
 qd e quia uxor et maritus una persona censentur  
 Titm ibid. Genesis.

Q. h. m. d. f. v. m.

*Erunt duo in carne una.*

Et hinc quum dicitur affinitas tu quodam in persona ipsius  
 hinc et uxoris nō consanguinitas utriusq inter se.  
 Ceterū n. maritus affinis dē consanguinitas uxoris  
 et vice versa uxori tu consanguinitas mariti. Ita ut si  
 uxor aut filia mariti affinis dicitur fratri aut ma  
 tri uxoris C. q. sup his d. tit. Et hinc duas sorores  
 res ex una familia nubere pnt duobus fratribus ex  
 altera pnt et filijs ex una familia matris et fi  
 liis ex altera ibid. Ex quo forte et intelligitur  
 dependet d. mariti hoc tit. ubi dicitur mariti filius  
 ex alia uxore et uxoris filia ex alio marito resp  
 coniungij posse affinitas n. ipsa proximal nra im  
 nō exortit. Titm d. loca.  
 Sequitur nra d. si uxor h. tit. ubi dicitur pter inq







tu' nring ad prohibet nisi inter filios et baptis  
 tu' ipse et oiy patron et matris, igitur inter bapti  
 tantem ac baptisatu' baptisabilis, patris ac matris  
 Et haec in baptisato. In confirmatione no' prohibet  
 nring nisi inter confirmante' et confirmatu' eiusq'  
 patris ac matris, igitur et laudatorem ut videtur et  
 in Coar. Cris. c. 4. Et haec eynon spru'ulst tu'  
 indutit p' scriptu' no' n' procuratore' argute l. noy  
 et l. post morte f. de adoptionid. nisi id quicquid  
 ne sit receptu' ut p' procuratore' filij ex sacro fonte  
 suscipiant, vel gfirmant. Ea n. p' l. servanda e'  
 iuxta s. f. sine scripto sup. tit. 2. Atq' ista oia  
 ita obtinent iure ordinario et regu'. Sed et nring  
 certis et casu' pot. et inter d. p'onal prohibitus  
 nring admittant. Qu' dilatio est de granuini  
 tate et affir. R' aut oiy e' q'ia cu' gradua' istoru'  
 philitio per pot. ut videtur p' ab ord. nring  
 mutari argute s. f. Infra de legitima argut. tut.  
 Invenit tu' b' an et in primo gradu dispensari  
 pot' c. 4. ut s' dicit sanore' aut uxore' fratris  
 p'ontij. Et comunior opinio e' q' in gradu primo col  
 lateralit' dispensari no' pot' in gradu 2o q' affinitatis  
 pot' argute c. cu' iya 32. q. 8. et b' hie. Quator q'ia  
 later et descendentes an 2o gradu dispensari pot' s' dicit  
 q'ia cu' nullo d'io gradu dispensatio inter parent' admittit  
 cu' ipso iure finio et nring talia nring prohibent  
 iuxta b' f. de ritu nupt. 20. is. legitima. q' nring  
 a. in reliq' dispensatio ex falsu' cau' sit impetata.



tali dispensatione nulla censeri et gratanter impetrari  
 nihil professe in curia n. solent moribus poudon.  
 l. non. Co. si extra ius utilitatis publica quod  
 si aut ius uera sit sed lenior q. ut dispensatione  
 meritis. Et talium dispensationum tenore subsistere si  
 ex iusta causa eam potest concedat no. n. l. i. l. i.  
 d. alligaty f. l. Principi f. de legy. Quamvis nec  
 ipij conuenit facile a. leniel q. d. i. t. u. l. l. recedere et  
 multo magis ipis impetrantibus. sine iusta causa id petere.  
 Sed et hic iuris dubium occurrit si iusta causa quod  
 habeat cur semel dispensat an talij opus sit dispensa  
 tione. Non n. videtur cu. resurte extra de appellatib.  
 l. in no. sint in regulas p. r. u. l. l. i. t. u. l. l. g. o. r. e.  
 r. u. l. i. t. o. n. l. i. n. a. f. d. e. l. l. n. o. u. i. o. u. t. s. i. b. i. i. p. i. j. n. i. c. a. u. p. p. i. a.  
 Quidam q. n. debet et ipse de absoluerit l. unica Co. re  
 quirit in sua causa l. 3. f. de re iudicata. An in prohibe  
 lito gradu p. r. u. h. e. r. e. t. e. t. i. j. i. n. s. t. a. n. t. i. u. m. c. a. u. s. d. i. s. p. e. n. s. a. t. i. o. n. i. s.  
 n. i. s. h. a. b. e. a. t. q. u. o. a. d. s. e. e. u. t. a. l. i. q. i. l. l. a. p. r. o. h. i. b. e. a. n. t. n. i. m. i. s.  
 n. i. h. i. l. o. n. i. m. i. s. u. l. t. i. m. i. s. s. i. s. t. a. t. q. u. o. a. d. a. l. i. o. s. d. i. o. e. t. p. e. n.  
 s. e. r. e. t. a. b. o. i. j. o. b. s. e. r. u. i. a. t. l. o. g. i. s. t. r. a. n. d. y. p. e. r. e. t. q. u. e. e. i. n. d. i. c. a. r. e.  
 a. n. t. a. u. i. l. l. a. i. u. s. t. a. s. i. t. e. t. s. i. t. a. b. i. l. i. t. a. t. e. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. e. p. u. b. l. i. c. a. u. s.  
 t. h. o. r. i. t. a. t. e. a. l. e. g. i. s. i. n. u. e. n. c. o. l. i. b. e. r. a. r. e. V. e. n. i. o. n. u. m. a. d. s.  
 s. u. a. e. t. a. l. i. a. h. u. i. t. a. u. l. i. s. o. r. e. f. o. r. t. Q. u. o. a. d. l. i. b. e. r. o. s. f. q. u. o.  
 a. d. a. l. i. o. s. q. u. o. s. t. a. m. i. t. e. r. q. u. o. s. n. i. m. i. s. e. p. r. o. h. i. b. i. t. u. s. n. i. q.  
 n. i. t. e. r. t. u. t. o. r. e. c. u. r. a. t. o. r. u. m. C. i. o. i. j. p. u. p. i. l. l. a. y. u. e. l. u. e. l. l. e. a. n. y.  
 Q. u. t. e. r. s. e. n. a. t. o. r. e. e. t. l. i. b. e. r. a. t. o. r. e. i. n. t. e. r. r. a. p. t. o. r. e. e. t. r. a. p. t. u. n. i. o.  
 r. u. c. h. o. s. e. t. n. o. u. i. a. l. e. s. e. t. s. i. m. i. l. e. s. u. t. n. i. t. e. r. e. n. i. g. l. e. s. h. i. c.







no excusat p tit. f. et c. de iuris et facti ignorantia  
 qd itandi e quo ad iam del. offe qd quo ad pona eius  
 Dup. d. f. si aduofub. m. f. meminit ea uel no incurrit  
 uol certe no tam graue quam ex ignorantia lumb  
 ata prohibitus nuptiis gtraxerit. l. si aduofub. m. f.  
 f. ad l. ful. de adult. Siquis sola gtraxerit et non  
 etiam l. nulla f. de rito nupt. Et hanc de dunt ignorantia  
 tia, si uo p ignorantia lumb qd uis graue prohibito  
 gtraxerit ignorans h eam ee sorore uel sorore  
 filia talis oio pona nulla incurrit ea f. d. igno  
 rantia nulli debeat obsequi l. error facti f. d. tit.  
 de iure et facti ignor. mo' libeij ex tali madofor  
 matrimonio natij legitimi sunt et uere parentib.  
 Suerdit c. 2. et cap. ex tenore et. qd filij sine  
 legitimi adeo qd bon et si uxy conuon pnt hominij  
 petimontu subea non ignorat alio. d. c. ex tenore  
 rdy in ualore liboroni ex tali uero suscepto qd  
 vniq parentu ignorantia prodesse potig' debet quum  
 ein alteriq obesse. d. to mo to talol et publicae  
 utraque. Ex clandestinis u' m'is natij pro illegi  
 cinis habent h parentu alter uel ut utroq impedi  
 uertu uenore ignorarint. c. in initio f. si quiboz.  
 de claud. despons. ubi roru dat lex. quia tales  
 no expectet. Titia sed auctoritate tm ignorantia  
 uideant. Sicut dicit Dup. de nupt. p quab  
 putria potem accipit si filiob qd primij nobij  
 i parantia pua publis. mure s. fix. duob aliob  
 pte subinquit. primij e curia tutio gto h filiu



natem vel filias talis ipse se in municipio suo munerib.  
 Et exord. pub. offert, ibid. iuncto s. si quid igitur anteq. q.  
 modis nater officiant. Et hanc curio latio no solum  
 istos filios nate legitimos facit, sed et legitimos patri  
 Successores, no item alioru patris agnatoru lege iungit  
 C. de natis. librid. **Adm. d. Subsequens** n.  
 trimoni. q. filios reddit legitimos patris, pot. sub.  
 dit et ante natus natos ibid. q. uerum si quo tpe  
 filij illi nati aut et cepti sunt potuissent p. n. t.  
 n. i. t. h. o. r. t. t. a. t. o. e. t. q. filij sint legitimi, et  
 sunt s. n. s. i. n. c. t. a. b. q. i. n. t. e. r. i. o. f. d. e. d. a. t. u. h. o. r. i.  
 Et hi eode plane iure gaudent, quo ad Successores  
 et alia, quo filij nate legitime nati. l. in quib. C.  
 de natis. librid.

*De Adoptionibus.*

*De i. l. v. s. v. d. e. c. m. v. s.*

Carolina Imp. primo tit. tres modos admittit, quib.  
 putra potest accipere, nate transit ad unctum, q. est  
 adoptio hanc n. no nung una ipse nate filios fam. n.  
 his et n. i. f. q. v. l. v. t. v. t. e. q. n. u. t. u. m. i. l. l. i. q. p. e. r. n. a. t. u. m. f. i. l. i. j.  
 Inat, nate dicitur, Cetera hi q. per h. et actu hanc  
 legitimi filij filiat dicitur legitimi. Vocat a.  
 hic Imp. nate v. l. q. f. i. a. t. l. e. g. i. t. i. m. i. s. u. n. t. q. r. i. s. t. a.







fit primo. Sicut cognatione in linea ascendente h. n.  
 aliquis a patre, amulo, aut simili adoptatus in  
 eius potestate non transit. Item glossa. hic in verbo con-  
 uerunt. Quod si in eum adhuc hodie ita a non transe-  
 adoptatus in eius potestate transit. Sed hic ab ipso  
 imp. quia h. ius naturale et adoptionis hic generaliter.  
 Unde l. de huiusmodi. dicitur duo vincula fortiter h.  
 quae uno y. similiter deducit ex ant. itaq. C.  
 coia de successione. quia a. magis ut dixi sup.  
 Inhibitionem ueritatis arrogat p. arrogatione p. ter huius  
 aut. Si arrogator impubere adhuc sit, duo adhuc alia  
 ante ipsam arrogationem requirit. s. eum a impubere h.  
 scilicet eius cognitio eius approbatio ibid. huius  
 ubi ut caueat arrogator dicitur h. de ius. De bona ar-  
 rogat de iustitia in iudicio reditutum eius proxi-  
 cogitatio ibid. in d. l. 2. C. et l. non aliter. h. uer.  
 Quam uero non potest aliter sine eius cognita arrogatione  
 ut in iure dicitur ita uer. sicut arrogat p. h. de ius.  
 In p. omnium d. s. eum aut huius. quod si aut sine causa  
 p. omnium d. s. eum arrogator in iure emanauerit  
 uel non ueritatis exheredauerit tunc illi uia bona ad se allu-  
 tu restituere et p. ter uer. quarta parte bonorum suorum ar-  
 rogator h. ibid. q. quarta arrogator ex const. B. p.  
 pro legitima e. assignata l. huius. s. si quid impubere h.  
 de uer. officio tunc. Tunc ueritatis ad s. minoris huius.  
 ubi dicitur minor non potest adoptare maiorem quia ad opta-  
 tio namq. huius et huius dicitur ibid. imp. adopta-







tranco, nec ity filij co'sensu regij recte succit, Imp. m. f.  
 I. to J. p. om. hic. Docet Imp. arrogatione no ipm arro  
 gatu tm sed et eiy filios transfere ni potem arrogatorib.  
 Arrogatio e' qu' alioru se potij subijcunt, alios ipse m'pote  
 habere no potest ut d. sup. Et hie rone patna potit  
 regim' offidy e' arrogationis q' et ni alij plerimq' filios  
 arrogatos o'io assimilant filijs naturalib. et legitimis s.  
 ni plerim' hic. Vnde q'ntu' filiu' natu' ita et arro  
 gatu' quis alij ni adoptione' rursus dare pt' ibid.  
 Et q'ntu' filij natu' suy et unig' h'nd' e' putij natu'  
 adeo' q'ntu' ut ab eo sine legitima cau' exhereditarij non  
 pot' ita q' arrogaty ut dicit' j. de acq'sitione p'priet  
 g'nd' et g'nd' q' sup. d. s. cu' aut' hic. Quod s'oy e' ni  
 adoptatis specific' s' hic n. putij adoptio no succ  
 dunt invito sed tm' ab intestato, d. s. Sed hodie hic.  
 Nisi tm' talor adoptatj s'nt a' persona no' extranea  
 ibid. S'nti m'plurim' assimilantj arrogatorib. natu' b.  
 quia ni aliquib' et no' assimilantj v. g. ni feudib.  
 quoru' filij adoptinj et arrogatj s'nt m'capacit  
 s. adoptinj sine h' de feudib' de feudib' ni usq' u'ndem  
 s' vincit' s' legitu' nec hereditas data sit s' q'ntu' libe  
 ras habuerit, hanc g'ntio no' co'sch' adimplerj ni filij  
 adoptinj sed tm' natu' b. s' si ita g'nt' ni f. f. de h'c  
 g'nti' n. Pleru' et ni hoc differunt arrogatj a' natu' b.  
 y naturalib' et post emancipatione' putij suo m'ne  
 p'terito succunt, arrogati u' si semel ab arrogatorj  
 fuerint emancipatj, nihil o'io m'ne b' m'icij boni' retinet  
 s. m'icij m' f. de h'nt' q' ab intestato.

filij adoptinj et  
 arrogatj s'nt  
 m'capacit  
 s'nt m' f. de h'nt'

quod dicitur















potig' quā soluit q n. antea erat in potēte p'ris nuntiat per  
 exm' transiit in potēte ad optinij d. sed etij p' hie et p'hera  
 lictū sup. tit. p'prio. requir' iurē ad hanc ad optinonem  
 ut legitime facta sit consensu adoptantis, et adoptati  
 non desit an adoptatus expressu an tacite coheret, nota  
 h' non g' tractat ut dot ibid. clare Qup. et expliat  
 Lib.

De Tutelis.

Q. V. L. V. S. S. S.

mus Tertius.

Ubi hactenus e de motib' parandae patrie potē et demum  
 de de motib' eius rursus dissolucanda nunc ab hoc tit' rēss  
 ad finē h' librij, dot Qup. de ijs qui quidē iam facti sui  
 iuris sunt non tunc et atale ipse et sua potēte regere  
 Quos Qup. statim mitio his m'ultis hie g' soluit diffinij  
 ut h' alij in tutela sint, alij in curatōne. Ubi breuiter  
 notanda e subditio eoru' q' sui iuris sunt, dicit n. Qup.  
 hos uel sub tutorib' ee uel curatorib'. uel neutro iure tenē  
 q' nimirū sua bona ipi administrat, nec ab uliuij nutu

omib' g'bitantē dependunt. Qui sunt sub tutorib'. diuiz p'iorij uel p'iorij  
 quib' Curatorib' p'illy. Qui sub Curatorib'. adultij uel adolecentos, aut rē  
 aut in p'one diuiz minorē. quid sit tutela docet Qup.  
 s. jo hie. Dicitur eni' s'us quia cogit, p'illy uolūt  
 uolūt tutore suscipere. l. nec nō ignouentia. ff. de tutor.

prima ad quor' tut  
 tula dicitur g'os.



vel Curator datus ab his. Et qd tutor cogitur etij min  
 actissimz suscipere tutela pupilli ad iuramento legit nullz  
 de decurionib. l. i. v. Sed qd pater et potus quia tutor  
 auctoritate habet in pupillis sine qua nihil hie efficitur  
 Et perone qd dicitur j. de auctoritate tutoru. Ex quo  
 facile illis aliter hie potum auipj utq. accepta et  
 sup. qdto uel e de pote ptra et tunc qua ptra  
 ius ptrae tunc transference in persona et res filioru  
 fam. Et seruum no administratione tm ut hie in hu  
 tela et cura. Sed ptrae in defore in cap. libero dubit  
 namq. tutor homo liber e ut dicitur j. tit. proximo  
 Et multo magis is cui tutor datur. Tunc n. et filiz  
 non sit ptrae et sup. Jurid. sit oportet e no amplis  
 filiosum. tunc n. meli. ipis ptrae foret, nec tutore  
 haberet opq. ut qd dicitur ex initio Et Theophile hie  
 Quod sup. e in tutore q potus et filiosum. e ut  
 dicitur j. initio tit. ptrae. quod aut dixi seruo no ptrae  
 tutore datur id uerum e, nisi de seruitute adhuc litigetur  
 uel libertas ex uoluntate testatoris debeat cuius hie  
 dicitur uel hie no sit adita, hie n. capib. tunc uel lit. serua  
 uel hereditas adita sit tutor impubri seruo datur  
 l. vj q l. si impubri initio f. d. tit. de tutorib. uel cu  
 tutorib. Ad hie dicitur in defore tutela ad tuendum  
 e q per actale p. qby uerbis q tunc centis diffre  
 tutela a cura. Tutela mixta instituta e ad tuendum  
 ptrae impubri. Cura uo ad tuendum uel adultj, ut  
 latig dicitur f. ptrae. tit. ptrae. sup. datur ptrae et qby  
 dicitur testamentis tutoris tradit imp. f. ptrae hie,

Alia ra cur tutela  
 datur ptrae.

ptrae et tutela et  
 e filiosum liberum  
 qd ptrae.

Tutela cur sit acta  
 tunc.







Qui testamentis tutores dari  
possint.

ITVLVDE  
mus - Quartus.

Dixit Imp. tit. prima de tutela in qua nunc venit  
ad singulas eius species, & n. tutela triplex, testataria, legitima  
et Latina. De testamentaria agitur in qua  
et illi primo ante omnes reliquos loci, quibus non nisi  
suis. aliquid est sperare ab intestato quia si hoc esse  
potest testato l. quamvis ff. de R. J. Et q. primo initio huius  
filios suos. tutores dari possunt. Non est quia tutela minus  
pub. ut dicitur j. de exco. tutorum. In pub. aut  
municibus. et causis nihil intere an quis sit filius an filius  
adsum. l. filius ff. de his q. sui vel alieni sunt.  
De seruis, proprio q. de ea et cura et sine libertate recte  
tutores dari, vix re partim huius est in toto, partim illi  
ex ipso q. dicta sunt sup. quibus ex eis manumittere  
non possunt. Illud huius est etiam q. addit Imp. proprio seruis  
nisi non possunt sub hac lege in liberis aut tutoribus dari  
Cuius rei causa est quia q. non potest nisi in casu q. seruis  
non debet teste Cuius l. quia re. ff. de institutionibus.  
insit. et quantum longum seruis proprio simpliciter tutoribus sunt  
et tunc eos dare libertatem ut dixi, ita expressum huius  
institutione seruis proprio adiciens in liberis aut eos illi



tacite adimere tutela eo ipso qd adimit illi pura libertate  
 adiumento l. qd attinet de R. G. Ex benignitate tñ statuit  
 Vlp. l. si honoratus in f. ff. de tutaria tutela seruum  
 alienum si fac conditione cu liber erit tutore datus tñ euz  
 conditione tacite inesse consorij ita fideicommissarium  
 libertate relicta ei ut hz honor eum debeat retinere  
 qd d. alteru hic bene notatu dim dicit Quip. Juss. ser-  
 uū alienū nō nisi sub hac conditione cu liber erit tuto-  
 rum dari hz directū et indirecta libertate. Ceteris ro-  
 tantū d. qd dicit Quip. seruo proprio tutore dato ei  
 consorij datum ee directā libertate id est ipso tutore  
 nō u qd manu tutis qd obliqua uel fideicommissaria  
 Contra uo d. leg. et si non adscripta C. de fideicom-  
 libertatib. ubi seruo proprio libertas dari consuetas  
 fideicommissaria. Exstat aliqui authoroniam hanc  
 ee inexplendibile aliq dicit si expre datus libertas sit  
 a tutore tunc datus consorij directū et hoc cogit qd  
 hic dicitur si uero tacite tunc datus fideicommissarius  
 dicitur l. extra §. si potitū et §. si quid serui ff. d. tit.  
 de fideicommissariis libertatib. Alias solutio est de  
 gloss. hic uerbo directe. Furiosū uel minorē .25. annis  
 tunc tutores fore cu uel furor uel minorannis etas  
 definit, dicit Quip. §. furiosus hic. Cetera uerū ibid pu-  
 piliis ne quid incommoti ferat aliq tutor datus ut de j. §. 2.  
 §. de Stiliano tutore ubi et ro casu quato quid tutor  
 dari potest testamentario datus e ad certū tempus uel ex  
 certo tpe uel sub gtor ita n. et tutores dari possunt  
 ibid. et §. ad certū hic. Ubi addit Quip. nō posse  
 tutore dari certo rei uel eua singulū hz ut fundi



bono p. bene n. tutor quis dari potest univ. tit. de re  
 v. o. barbariana. Titul. p. s. si tu tutor. ff. de tutela  
 in tutela. Quis n. potest esse tutor datus, r. om. l. ut  
 hunc. ibid. Quis quia p. r. n. n. tutor datus, id n. p. et  
 p. n. tutori incumbit, ut pupilli ipse quo ad vita, mo,  
 res educatione p. r. om. habeat. Quo tu n. absente debet  
 p. n. in p. n. o. n. i. a. v. i. s. u. e. i. g. r. e. s. q. u. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. s. s. e. c. u. r. a. r. e. u. t. i. j. d. i. r. e. t.  
 p. o. t. e. s. t. Et hinc dicitur Ap. i. o. n. i. t. i. t. e. t. u. t. e. l. u. d. e. a. d. t. u. e. n. d. u. m.  
 p. r. o. v. a. p. u. p. i. l. l. i. Hinc et plurib. tutorib. datis singulorum  
 n. s. o. l. u. t. i. p. r. o. i. n. d. i. v. i. s. o. o. i. n. b. r. a. c. i. o. n. e. t. u. t. o. r. e. s. e. u. n. t. q. u. i. a. s. i.  
 p. r. o. v. a. q. i. n. d. i. v. i. s. u. e. t. u. t. o. r. e. s. s. u. n. t. d. a. t. i. n. o. i. n. b. o. n. o. r. u. m.  
 q. d. i. n. d. i. v. i. s. u. e. p. o. t. e. s. t. Quod dicit Quis. s. f. in fine hinc tuto.  
 r. l. d. a. t. i. s. f. i. l. i. j. s. n. o. t. e. n. s. o. r. i. e. t. d. a. t. o. b. r. e. p. o. t. e. s. t. s. e. i. q. u. e.  
 s. i. d. a. t. i. s. s. i. a. t. l. i. b. e. r. i. s. R. o. l. e. q. u. i. a. h. i. f. i. l. i. o. r. u. m. a. p. p. e. l. l. o. c. u. e. n. i. t.  
 u. n. t. e. t. r. e. p. o. t. e. s. s. i. h. o. r. u. m. c. o. m. m. u. n. e. r. e. g. e. s. t. l. i. m. i. t. a. t. f. i. l. i. j.  
 ff. de Ver. Signif.

In eod. n. casu n. r. e. s. i. d. e. t. b. n. g. t. u. t. o. r. i. s. q. u. i. n. a. p. p. e. l. l. o. r. u. m.  
 p. a. r. t. e. o. l. i. q. u. i. s. i. t. n. i. d. u. b. i. o. d. e. b. e. t. r. e. s. t. r. i. n. g. i. p. e. c. o. d. i. c. e. d. e.  
 R. f. n. i. s. D. e. i. n. d. e. h. i. c. n. e. q. u. i. m. u. r. n. i. d. i. s. p. o. s. e. h. o. m. i. n. i. t. u. m.  
 r. e. g. u. l. a. r. i. t. e. r. n. o. v. i. e. f. i. l. i. o. r. u. m. n. o. n. o. m. i. n. t. r. e. p. o. t. e. s. t. s. e. i. q. u. e. n. i.  
 d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. l. o. g. i. s. q. u. a. d. o. h. i. l. o. r. a. l. i. q. u. i. d. d. e. f. i. l. i. j. d. i. s. p. o. n. i. t.  
 t. u. r. n. h. o. m. n. o. v. i. e. n. o. m. i. n. t. e. t. r. e. p. o. t. e. s. a. r. g. l. f. i. l. i. u. s. s. e. d.  
 ff. de Mucetorianam.

De Legitima agnatorum  
 Cetera.  
 JOHANNES BACH  
 mus Quintus







ex speciebus capitibus diminutionibus, et hinc sequitur filiusfamilie.  
 qui patre mortuo uel per dignitatem sui iuris fit, uel per se,  
 natus mortuo capite non dimittitur quia omnia idem retinet.  
 quibus autem hic inada l. 3. n. f. A. ad S. C. Macedonianum.  
 non est solum manumissum consuevit capite diminutum, quia si  
 nihil istom tunc amittit, in nullum dationem habuerit sed  
 per manumissionem prius aliquo aggregatum. A. seruis hinc N. d.  
 l. 1. b. b. ex ipso textu hinc duo deducuntur, ut capite de  
 minuitur, in eum ut cap. habuerit. etiam ut eius per habuit  
 aliquid amittat. Ut a. triplex caput uel datus, ita  
 triplex est de originis diminutio, maxima, media et  
 minima. d. q. hinc. Maxima, antequam libertas et ciuitas  
 simul, aggregata et familia. Media uero ciuitas retinetur, <sup>quid maxima</sup>  
 tu libertate. Minima demum familia tunc tollitur, <sup>sequit. Diminutio</sup>  
 tu ciuitate et libertate. d. de ob singularem speciem <sup>quid minima?</sup>  
 Quam. addit Exemplum n. q. de deportatio et aqua et  
 ignis interdictio quibus nulli Quam. libertatorum non amittit  
 et quo ad effectum per iuris. Ciuitas libertas ipsi uere amittit, <sup>de ciuitate</sup>  
 tu, uel et aqua et ignis deportatio interdictum non potest <sup>extinguere nullo</sup>  
 quodone tollata non sunt capaces successione per. Atque ita illud  
 est lex q. n. f. de gradibus et aff. iuncta l. aggregationibus  
 n. f. de uariis et extra ordinariis aggregationibus. Verio  
 nam ad s. ultm hoc tit. Cuius iure de s. f. sup. proximo  
 hinc breuis est sententia aggregationibus ius omni capitibus de  
 minutione tollit, inuero aggregationibus tunc iura et media  
 Quis aggregationibus de illa proportionem quam habet iure  
 Civ. agnati per cognatis ut V. G. tutores sunt ut  
 proceres in successione per Quis cognationibus de  
 hinc iure Civ. cognati sine reliquis nullo modo agnati



neis ut si deficientibus agnatis succedat ante uxorem et fili-  
 os ut de j. dicitur in Comp. quo aliam dicitur effectum hinc  
 les agnitionibus Et cognationibus Ius capituli diminutio  
 vel tolli potest non effectus naturalis ut si partem capituli  
 diminutione quis definit fieri aut per de Jure n. Civilis  
 cuius capituli diminutio tolli possunt Civilia ut agna-  
 tionibus et cognationibus ius u naturalia d. s. f. ubi bene no-  
 notat P. Imperatoris dicitur Ius agnitionibus Et cog-  
 nationibus, non agnitionibus aut cognationibus ubi innuit  
 non uelle se ipsum ius sanguinis tolli sed tamen ea quae Ius  
 Ius Civ. circa ipsum ius statuit.

De Legitima agnatorum  
 Patronorum tutela. 1.

C. VI. DE LEGIT. AGNATORUM  
 PATRONORUM TUTELA. 1.

In ipso quoque lex in tab. patronos vocat ad suc-  
 cessionem libertinorum sed nihil dicit de tutela, tamen Quasi ex  
 consuetudine legis interpretor eadem rationem quae fuit in agna-  
 tionibus et extendit ad patronos ut si alij quidem legitime  
 sunt successores libertinorum et quae consuetudine legis sit  
 tutores initio huius debent namque quae spectat consuetudine  
 et munere eius ibidem in d. l. Et namque A. de G. D.



q' in illis de motu utriusq' et eade' sit capacitas  
p'ora imp. ipse initio in f. hic, quoru' n. ista. tuitissima  
legit. reg. sit accipienda ubiqueq' h' militat leg. is  
eade' r'o, ibi et militare debere legem ipsa, atq' ad eo  
valere argum' a' r'o' legis ad ipsa' l. videant' D. h. i. p.

## De Legitima Parentu' Tutela.

### Titulus

D. D. G. C. M. S. P. C. A. V. S.

Superior tutela legitima h' patronoru' ex r'o' vel n' p'p'oe  
legib' in. tab. fuit introducta ob legitima' nimiru' sua  
cognitione, q' debet' eade' l. patronib' in bonis docet'  
tin' libertoru' ut sup' didi' e'. Hae u' legitima' patronu'  
tu' no' ex n' p'p'oe d. l. p'ficiunt' quia h' ex l. in. tab.  
patres filij b' emancipati no' succedebant, sed venit  
exemplo legitima' patronoz' tutela ut dicit' imp. n'rtis  
hic q' nimiru' parent' p'ntu' q' si p'p'oe filij  
filij emancipant' p'ntu' u' g' d' r'o' q' emancipator  
facta telij emancipato caput succedere ut videtur in  
s. f. j. de legitima' agratoru' successione r'anda l. f.  
C. de emancipatorib' libertoru' q' tu' et talib' p'ntu'  
h'no' filio ad n'rtu' patronoz' tutor' est. Eade' n. iura  
p'ntu' p'ntu' suat parent' in bonis taliu' filioru' q'  
in bonis libertoru' patronoz' s' p'ntu' sup' q' b' n'rtu' p'ntu'  
p'ntu' Et hinc talis parent' n'rtu' l. in. tab. no' tam  
legitimu' tutor' dici' possit, quod quasi legitimu' vel n'rtu'  
tutoris sustinere q' b' n'rtu' Paul. C. l. 3. s. f. f. de legit. tut. l.



De Fiduciaria Tutela.

DE TUTELIS LEGITIMIS NATIVIS.

• Insuper haec fiduciaria tutela fratrib. emancipatis ut fz  
• fratru emancipatorum aut sororu impuberu pre mortuo  
• fiat tutores mittit hic. Quam autem haec de fiduciaria.  
• Quod quia in ex fiducia fidei defoz no obsequione ut  
• didu e antea in reliquis. Quae n. Cui. olim fi frs em  
• e pat legitime successor no fuit hi. A. unde legitime  
• quod ai postea sit imitatu qz diffra quo ad successione  
• sublata inter emancipatos et illos q sunt in fide ut  
• didu sup. pene haec fiduciaria tutela etia legitima dicitur  
• qz mtra ea qz vocat Pomp. Anastasius l. fi C. de legitima tut  
• atqz hinc facile illud cur sup. tres tm spes tutelae posuerit  
• sine nulla mentione facta hq fiduciaria, quia nimirum haec  
• hodie abierunt in legitimam tutelam qz dicit Pomp. in f. hic  
• ita fere fuit tutore ut si legitime ab alio fuerit, Et ea  
• actus. 25. annorum. qz quot nullq tutore ut pt ut hinc fz. ita  
• mura de exactionib. tutore. Pubru u circa istos duos  
• priores tit. alij occurrat, qz nimirum si filium aut fr  
• fr emancipatorum legitime tutore dicit possit Cui. f. sup.  
• de legit. agratorum tutela, dixerunt Pomp. legit. tutelam  
• omni capitul. diminutione tolli, qz si ierit e tollat et mi  
• nira ut emancipatione at didu sibi. Q. Pomp. ibi ad  
• didisse verbu plerumqz qz in iure satis videtur. no omni legit  
• ma tutela qz capitul. diminutione tolli sed mag. ista particulare  
• except. et hoc sunt circa iam didal illas tutelas



S. C. I. Thibiano Tutore.

35

67

DE TUTORIS VIDERI.

Quia Ipmisit Imp. duas tutelae spes, nunc sequitur  
una et altera, Tutela scilicet, ideo sic dicta quia datur <sup>quare Tutela</sup>  
a magistratu iuribus hic Impuberes namque in tutela aliorum <sup>non impuberes</sup>  
et iuribus aucti quoniam et si impuberes hic quod illud  
i quo ad ipsam defensione, quo ad auctoritate et pro  
tutela tutorem et reliqua tutela Solemnia tenore tu  
tela iuris Civ. ut patet ex eius definitione sup. de tu  
telis. Et olim quod tunc tunc Verburg, et Vri Sed provinciarum  
tutores sine inscriptione dabant d. s. iuris hic. quod pro  
Aca favore pupillorum imutatu? ut scilicet possit quis magistrus  
ty ca? Epc tutorem dare, siquidem intra quinquaginta solidos  
pupilli facultates fuerint. Si vero maiores eorum facultates sint,  
non aliter quam ca? Ipsi tunc infiore. s. sed hoc hodie iuribus  
d. sequenti hic. Et aut quibus magistris hodie tutorem  
dare potest duo imprimis requiruntur. scilicet ut tutor quem datur  
jurisdictioni subdit. l. nec a? Ipsi de Co. q. dare tutorem.  
Et ut pupilli ipsi, cui datur tutorem sua jurisdictioni  
subdit. l. nec a? Ipsi de unice. Co. ubi petuntur tutorem.  
Ipsa aut pupilli subre magistratus jurisdictioni  
aut re? Iuribus aut originis aut honoris dicitur l. unice.  
d. s. m. f. hic. Dicit Imp. debent tutorem finitum tenore  
tutela eius datur eorum dare siquidem si fecerit y favore  
non subreget, aut quibus originis, quod non subreget omni



28.  
 fesse, et quatuor ultimam negligentior fuerit nisi pupilli una  
 propria de quibus. Et similiter videtur de tit. de tutela vobis  
 distrabentis. quod autem dicitur de tutela domini tutela vobis  
 vobis illud sic iure nostro Civ. fuit constitutum, hodie vero ordi-  
 nis Imperij cautum est, ut singulis annis tutores vobis con-  
 anno isto gesserint deest, ut videtur in consilio bpa  
 lictis anno 48. tit. de tutore.

De Authoritate Tutorum.  
 JOHANNES VIRESORUM  
 Primus.

Cum Tutor potestatem et auctorem habeat in pupillis vobis  
 hinc pignus quod et quibus in casu ea pupillis sit vicia. Et tu-  
 tutor tum auctorem pupillo loquere, cum se probare dicit  
 ad id a pupillo age, ut loquatur hinc l. 3. ff. hoc tit.  
 riam vero pupillis tutorum auctorem. Et ut obligentur ipsi  
 alijs, non ut ab alijs obligentur, docet Charol. Imp. in  
 tio hinc, atque ideo quod ultra se ipsos obligatores  
 non obligare pupillos sed bene illud quod in pupillis  
 contraxerunt et tunc et sic illi quod ultra se ipsos  
 ex una parte claudicare. quod non est nisi pupillis ex  
 tali contractu sit factus completus, hinc in casu agentis  
 abstat exceptione l. si mixoril ff. de admistratoe tutorum  
 qua non nisi. Et ut quod in alterius mixoril completus  
 l. nam hoc non ff. de p. nec pupillis ita iure pignus



Voluerit ut in aliorum detrimento lucrum cupiat sed ne  
 ulli ex sua facultate fuerit dampnum. aristo l. i. de i. et p. re  
 A. ad. R. p. quantumvis aut pupillis cuius sua et sine  
 tutore meliore potest lucere no. in fine eo posse illud  
 hntem et lucrosam actioe subijcit. Quip. d. i. hic ubi hnt  
 namque rem discretam b. mten. g. et hntes utilitas  
 ad inq. coram. Sicut aliorum ideo no. posse hntem  
 ditate a pupillo solo utiq. hntes q. uia utilitas p.  
 ut in iudicio q. in pupillis desiderat. i. i. pupillis  
 A. de i. i. R. d. Bicut atq. quod ideo no. potest solo  
 hntem utiq. q. uia nec solo q. obligari id dicitur  
 e. aduato in hntem simul et obligari ut hntes  
 j. s. hntes de obligo. q. ex quasi g. tradit. Conu  
 nior antiquoru. illa e. explicatio ut utiq. hntem et  
 lucrosam no. potest id si apparet lucrosa et reuera no. sit ut  
 sepe contingit tunc Quip. in f. extraneis aut de hntem qua  
 litate et dicitur. Et hanc explanatione magis et quoniam  
 tertij no. Sicut eis uerba scripta demonstrant hntes  
 ne ulli damnum habeat. q. d. si uerum lucrosa sit mutue  
 re quis damnum aliud potest. Et si signifi. in lucro demu  
 ebe d. q. de hntem damnum remanet l. Mutu. d. p. serio.  
 Et hanc hntem q. d. hntem e. x. i. i. et ut tatorum aut  
 nitorum et si pupilla uob. obligare uelinq. signifi. nunc  
 q. d. cum tutor interponere debeat ut efficiat pupillam  
 obligari. Cuiusmodi si in ipso negotio no. abtra. l. aut  
 post negotiu. s. tutor aut hic iuncta l. obligari in f.  
 A. de i. i. Vnde uideri e. h. alius ratiocinatio subijcet



Dur. Reg.  
ut ait qd  
re videtur.

retro trahatur & eandem vim habeat quam si presens inferis  
 l. p. qui x. p. h. l. de leg. Dur. et e. ratiha  
 titionez ead. m. d. quatenus nec illa regula hic obstat  
 + tantum exentire n. d. e. q. t. d. de R. D. m. b.  
 p. p. t. n. tutore. et p. t. e. m. e. et ex p. t. u. e. r. b. i. l. g. r. a. f. e.  
 et aut. p. p. i. l. l. o. p. d. a. r. e. l. i. s. m. i. t. y. f. de tutel. l. o. t. i. h. i.  
 f. h. o. r. t. i. t. Eo ipso a. q. d. i. u. i. t. C. o. n. p. p. i. l. l. o. t. u. t. o. r. i. b. l. i. m. i. t. y.  
 n. i. p. r. e. t. y. e. n. n. a. y. e. t. h. o. r. i. m. i. m. i. t. y. n. o. t. u. m. h. i. c. p. r. e. t. i. d. e. e. r. y.  
 p. o. r. i. d. q. u. i. a. n. i. m. i. s. p. e. c. t. a. r. y. u. n. t. e. s. i. t. u. t. o. r. i. u. e. l. s. i. m. i. l. y. a. l. i. q. u. a.  
 r. o. e. a. u. t. f. i. p. s. i. t. e. r. i. t. q. u. i. d. i. s. p. e. r. a. e. a. u. t. f. i. n. i. l. p. u. p. i. l. l. o.  
 d. e. r. i. t. l. i. m. i. f. f. h. o. r. t. i. t. Q. u. i. d. o. g. l. i. a. u. t. f. i. r. e. q. u. i. r. u. t. u. o. l. u. n. t. a. t. y.  
 q. d. l. e. g. i. t. i. m. a. e. t. n. u. l. l. a. d. i. f. f. e. r. e. g. i. t. i. t. u. t. a. a. n. o. i. s. n. o. i. n. t. e. r. v. e. n. i. t. e. t. u.  
 t. o. r. i. b. a. u. t. f. i. a. n. p. p. e. r. e. a. d. h. i. b. e. a. t. t. e. t. e. v. l. p. l. m. u. l. t. a. f. e. o. d. e. y. q. u. i. d. e. r. i.  
 u. o. a. n. e. t. t. u. t. o. r. i. b. a. u. t. f. i. n. i. d. e. a. d. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. p. u. p. i. l. l. y. i. t. a. s. e. m. p. e. r.  
 s. u. f. f. i. c. i. a. t. n. o. e. p. t. e. r. a. a. l. i. q. u. i. d. r. e. q. u. i. r. y. f. e. h. e. c. u. n. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t.  
 e. t. n. i. a. l. i. c. r. a. t. i. o. n. i. b. r. e. r. u. m. m. o. b. i. l. i. y. p. t. e. r. e. n. t. e. t. a. n. t. e. c. o. g. n. i. t. i. o.  
 e. t. Q. u. i. d. i. b. d. e. c. r. e. t. u. r. e. q. u. i. r. y. a. t. g. i. t. e. t. e. l. i. e. t. r. e. e. t. t. o. t. u. t. i. t.  
 C. o. d. e. p. u. p. i. l. l. y. m. i. n. o. r. y. n. o. a. l. i. c. r. a. t. i. b. i. l. C. o. n. q. u. a. n. e. t. u. t. o. r. e.  
 e. p. o. a. u. t. f. i. h. u. i. r. o. q. u. i. t. i. n. t. p. o. n. e. r. e. d. i. c. t. l. i. m. p. s. f. h. i. c. p. p. r. i. a. h. y.  
 u. t. s. i. t. u. t. o. r. y. p. u. p. i. l. l. y. a. l. i. q. u. i. d. d. e. b. e. a. t. d. e. q. u. o. p. o. t. e. r. a. n. i. i. n. d. i. c. i. o.  
 a. g. i. t. y. T. u. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. u. r. n. o. t. u. t. o. r. t. o. p. u. p. i. l. l. y. c. o. m. p. a. r. e. r. e. p. o. t. e. r. i. t.  
 e. u. s. i. t. i. p. s. e. a. c. t. o. r. s. u. o. n. o. r. e. e. t. s. i. n. o. d. e. b. e. a. t. q. d. p. r. o. x. y.  
 h. o. i. h. y. s. t. i. n. e. r. e. o. b. s. i. m. i. l. i. t. u. r. a. l. l. u. s. i. o. n. i. d. B. e. k. e. t. d. a. n. y. n. i. t. o. r. e. h.  
 C. u. r. a. t. o. r. e. d. u. m. l. i. s. i. l. l. a. d. e. c. i. d. a. t. y. i. t. i. d. y. i. l. l. y. n. o. m. i. n. e. l. i. u. n. y.  
 t. u. t. o. r. e. f. u. e. r. i. t. p. l. u. r. i. b. n. p. u. p. i. l. l. o. t. u. t. o. r. i. b. e. x. i. t. e. r. i. b. i.  
 s. i. c. o. n. d. u. n. y. e. u. p. u. p. i. l. l. o. g. r. o. n. e. r. y. s. i. a. s. i. t. t. u. e. l. e. a. t. y. i. l. l. u. p. u. p. i. l. l. i.  
 r. e. l. i. q. c. o. n. t. r. a. t. o. r. e. s. l. s. i. p. h. e. n. e. t. f. i. l. i. t. e. r. t. a. r. i. a. t. u. t. e. l. e. a. q. u. e.  
 e. n. s. u. n. i. t. C. u. r. a. t. o. r. e. e. p. u. d. e. c. u. r. n. o. t. u. t. o. r. e. s. e. d. p. r. e. t. a. t. y. C. u. r. a. t. o. r.  
 E. i. y. r. o. p. u. t. e. t. p. a. r. t. i. m. e. x. p. e. c. t. a. t. i. b. p. a. r. t. i. m. e. x. i. p. s. y. s. e. p. u. n. d. y.  
 C. u. r. a. t. o. r. n. d. a. n. y. p. t. e. n. t. a. r. o. y. n. o. t. u. t. o. r. .



# TITULUS VIGESIMUS Secundus.

Idem huius usque est quod tutela constituitur, et quod valeat tutorem  
autem. nunc vult scire quod cesset et quando tutela finitur.  
Finis a. jo. pubertate initio huius, ubi Emp. pubertate ex  
annis non corporis habitus vult et Romanis. Quod uero est  
in hac tua tutela. Scilicet ut in matrimonialibus ubi non  
tamen aui quod ipse pubertate spectat et potest ullum aliquo  
corporis impedimento longum de deure tamen quod nihil tutelibus

Quod huius prohibet. Item finitur tutela arrogatione pupillaris.  
hinc. Ratio est quia tutela illorum est quod sui sunt iuris ut dictum  
supra. Per arrogationem uero pupillaris isti subiecti potest  
arrogationis, ut in illis supra. Secunde arrogatio est diuina  
iuris capitis ut dicitur supra. omnia aut capitis diminutione  
omnia omnino tutela finitur. sed pupillaris hinc, scilicet minima  
capitis diminutione ipsius tutoris hinc non omnibus tutela  
sed tamen legitima tollitur. sed minima hinc, et sic dictum supra.

Ultio in his tutela. Remittitur et deportatione sine pupillaris  
sine tutoris dicitur supra. Sed si capitis hinc, Ratio est quia  
maxima et media capitis diminutio tollit eam quod sunt Quibus  
Cetera et sic de tutela ut dictum supra de cap. diminuit. Quod  
autem aliquis quod pupillaris uel infirmitate diuina aut deportatione  
si postea pupillaris pubertate proximam iam doli capientem  
Remittitur inquit tutorem in patrem ob quod uisus infirmitate  
uicium renouari uel alio crimine inueniatur ob quod deportatione



h. no tenent pupilli ex g. d. ut dictu' sit. primo iteru' tunc  
delicto obligantur, quando de actum cautis punitur solent  
l. pupilli ff. de R. D. in d. s. p. ex j. de obligat. et tot.  
tit. C. si aduersus delicta.

Quarto si in tutela morte naturaliter uel tutore uel  
curatoris s. simili modo, hic in morte sua soluit s. de impu-  
nent. de nuptijs. nec no' retentione sublato alteru' pot  
substitui eam s. h. s. ff. de iur. d. tutela g. d. uel  
ex ipso tex. hic quomodo aut desinat q. d. tutore uel cu' siue  
renouantur a tutela ut susp. q. uel se iudic. ipis de iur.  
exigent illud docet j. tit. ulto et preu. h. lib. j.

De Curatoribus.  
C. V. S. V. G. E. J. M. S.  
C. E. T. M. S.

Actu' e' sup. eos qui sui iuris sunt alios sub tutela  
et saluol, alios sub cura: Cu' q' docuerit h. d. n. e.  
Quo. de prima sp. tutela, nunc se q' s. uel ad alteru'  
quomodo n. usq. ad p. uertate ut iam dictu' e' pupilli  
et iur. tutore ita a p. uertate usq. annu' 25. q' s. t. in i.  
adolecentis. diuinz Curatores, initio hic ubi uelut  
Quo. Curatores ab ipso magistratu'. d. u. j. g. u. b. u.  
tutores, no' aut d. u. j. curatores p. o. t. n. t. o. d. u. t. o. l. t. a.  
b. e. r. e. c. o. n. f. i. r. m. a. r. i. c. u. j. p. o. s. t. e. r. i. o. r. u. m. e. t. i. a. q. u. i. a. p. o. t. m. a.  
b. e. r. e. t. e. m. s. i. l. i. q. i. p. s. e. s. i. l. i. t. e. n. t. u. m. f. i. e. r. e. p. o. t. q. u. o. d. n. o.  
d. e. b. e. t. i. l. l. u. d. t. e. m. p. o. r. i. p. t. o. d. a. m. e. n. t. u. p. a. r. e. n. t. p. r. o. s. p. i. c. i. e.  
p. l. q. ff. de u. l. y. et pupillar.







eorum imp. nisi cu alijs h. illi gratijs si gratiant, q. tunc  
 tutore legitimu aliq tutor dany no potit bene u. abaty tunc  
 tore legitimu aliq tutor dany no potit testamentarium uel dany  
 tum, hanc suu obligatione, pbat. q. ipso hoc uro tunc  
 uerbo legitimo et l. si tutor. f. de suspectis tutoribus ubi di-  
 cit *Mouleting*. Q. tutor legitimus h. male uerbo ni relin-  
 pupilli Curatorem adiunq. potig. sedere q. a tutela pro-  
 sub renouari, q. hoc nimis sit ignoranti q. futurum  
 sed hoc gratiantio multas puz. difficultates ut sub locis  
 illor. quod dicit *Quap. l. f. hic. tutore impediri.*  
 An aliqua de tua posse pupillo aboty uel in iury  
 uerore petere, uel adiutoru ut d. l. solot. f. de tutelis.  
 Lig. ro e, quia actor u. quomd. q. dicitur et no. f. no.  
 Tutor puz. q. si uel ipso tutor per titib. q. dicitur  
 Lig. l. it. fuerit q. dicitur, uel ut l. ite no. q. dicitur puz.  
 puz. iam pubertate q. puz. puz. fuerit tunc con-  
 solit. no. actor, sed promotor q. dicitur q. l. no. C.  
 de promotoribus. et l. i. f. cod. Alij d. promotor  
 e. qui aliana negotia, uantulo h. j. administrat.  
 Qui actor ita a tutore datus si male ni cor. otij. pupill.  
 no. f. h. hoc periculo ipso tutoru. *Quap. hic d. to*  
*uoribus suo periculo. quod f. q. ni Curatoribus. hi*  
*u. uo. tutore. sed puz. periculo ni reby. ar. suat.*  
 Q. dicitur e. quia Curatoru. dany u. magistru.  
 ni uitis aliq. uel ignoranti. tutore. f. l. u.  
 petij. ab ipso tutore, ut hic h. a. actor d. ita. puz.  
 tutore, ut f. ipso pupille tutor uo. actor nisi ni. sub.  
 d. sit obligaty, tunc tu. tutor ipse hanc uerore.







et circa huiusmodi exceptionem non videtur in aliis, sed talis tutorum con-  
 suetudo approbata, ut et sine sententia ad tutelam admittantur  
 si tamen postea illorum male versum in tutela nihil omnino potest  
 et debent a tutela remoueri, ut dicitur in tot. utto h. lib. 1.  
 Quid si quis generat si plures fiduciarum alium sicut dicitur  
 dicitur Quisp. d. i. h. i. Ut si ex illis qui satis dederunt solus  
 administrat. R. e. quia ut illis e. pupillo, ut res sua ad  
 uno gerantur. Quia n. eor. a plurib. gerantur saepe et con-  
 solentur neglig. argto l. 4. C. de tuto et q. leg. par. 4.  
 l. 10. Reliqua circa hanc satisfactionem plurim. in h. i.  
 e. in ipso tex. d. 5. Vbi videtur illud veni, h. ex illis  
 tutorib. nam tamen administrat si tamen huiusmodi male gestae  
 tutelae non sit solutio tenentur in subsidium et alij qui non  
 administrant quomodo fuit solutio in fore et attendere  
 quod alij administrant l. 3. v. i. A. de administ. tutor.  
 Et haec via ita pro singulari securitate pupillorum in  
 nro sunt constituta in quorum favore s. par. Hic et  
 illud Quisp. subdit ut si tutores ipsi non sint solucendo  
 nec et fiduciarum eorum tamen in subsidium potuerunt  
 tenentur ipse magistratus qui non curant ut itonaj sicut  
 accepti fiduciarum, mo et magistratus h. h. d. ibid.  
 quod tamen non pertinet ad maiores magistratus sed nro  
 est tamen postea. s. f. hic Quisp. subijcit. 1.

De Excusationibus Tutorum vel  
 Curatorum.

Q. H. G.



DE CURATORIBUS  
IN TUTELA

Quod didicimus est antea sapienter debere Curatores et Curatorum  
Curam suscipere tutelam vel curam quoniam inuitos huiusmodi  
aut Curam inuitio huiusmodi quia maxime sunt pub. q. detestare  
non potest, et si non voluit l. uacuitat. l. nullus. C. de curio,  
nisi l. ro. Quia u. inhumani sit futurum aliquem et cu. detestari  
necesse est hanc omni casu ad ea cogi non nullas induit  
Curam hoc tit. adfert excusationes quarum prima est con-  
ty namque liberorum naturalium quidem non liberorum adoptiuorum  
causam u. sine ad hunc sup. tit. sine pro patria u. bello de-  
curio d. inuitio huiusmodi. Secunda est excusatio eorum qui uel filii  
q. administrant s. i. huiusmodi. Quia quia filii administratio  
u. utilitate est pub. tutela u. utilitate tm. et huiusmodi  
causam hanc debet cau. filii ita b. huiusmodi. Nec autem filii  
administrant eorum excusant tm. a tutela quibus administrant  
Aut d. s. i. Quare si quidem cau. privilegij cessat  
q. ipsius privilegij per e. cu. ex parte extra de  
appellationibus. Tertia est eorum q. recipiunt cau. dicit  
s. item qui huiusmodi. Quod est ad eos pertinet qui p. ante  
post sunt ad futurum argto l. p. o. f. de tutela u. huiusmodi.  
Quarta excusatio est eorum q. potestate aliqua sunt huiusmodi  
in tutelam u. tunc, accipere quoniam non suscepti quoniam  
sunt deferere, et qui potestatem huiusmodi. Intelligitur autem illa  
in potestatem cuius imperium et sicut competebant argto  
potestatem u. f. de uerbis significandis. Et huiusmodi tribuunt  
et nihil a tutela non excusantur, quia huiusmodi potestatem



no habuerunt s. no tm s. si quis s. hoc. tit. QUINTA e' de tut  
toris cu' pupillo de vrb' s' uel tutoritate s. ite' p'p' hic  
Et hac iure veteri aut s' significum et ob noticia' litem  
tutoris cu' pupillo de vrb' talis tutor oio prohibetur ex  
tutele suscipere iuxta uul. minoru' C. q' daretur tutor  
Sexta excusatio sunt tria onera tutele no' affudata id e'  
q'nta s. item tria hic. quod item in trib' curis aut inter se  
mixtis curis et tutele l. 4. in f. A. cod. Si aut' una tutele  
ta q' e' a'rius h'ititatis ad huc indinisc et si pupilli plura  
sunt d. s. item tria et l. 3. onera s. A. cod. Excusant et  
tues tutele no' unu' tm' sed dimissio' g'neris alteri no' alterius  
e' p'ote et dominio s. tria onera. s. A. cod. Septima  
excusatio e' paupertas s. sed et p'p' hic. Ro' e' quia nihil  
tutoris nisi sua p'ona g'fert ex tutele l. a' tutoris in f. A.  
de administratione tutoru'. quis aut' pauper licet p'p' q'nt  
dicit arbitrio relinq'it. Et tunc e' aduersa ualeto  
s. item p'p' aduersa hic. Vbi dicitur q'nt. quale oportet  
ualeto sine. Et tunc e' aduersa ualeto s. s' p'p' hic.  
Quod uera e' nisi sine litem intelligatur  
et indutis et aptis ad res gerendas ibid. in d. l. ualeto  
tu' s. A. cod. Decima si quis ob inimicitias tutele p'p'  
tris tutor datus sit s. item p'p' hic. imo' et si no' ob in  
imicitias datus sit sed tm' inimicitie intercesserit  
in patrem tutoris et tutore' modo no' sit subsecuta re  
conciliatio s. inimicitie hic. quod tm' illud e' de in  
ciliis q'nt. licet n. si uultatob excusatione' tutele  
no' p'p'at ibid. uerbo captiuit. Undecima et  
si quis a' patre pupilloru' datus sit auersus s. item in q'  
hic. Si aut' datus quis auersus si licet p'p' q'nt ut h'ic  
l. 4.







debeat hanc excusatio proponi et quod si una causa non proba-  
ta quis admittat vel aliam probationem dare debeat Quod si  
qui uult eum hanc excusationem remitto.

## De Suspectis Tutoribus et Curatoribus.

JULIUS  
INUS Sextus.

Qui magistratus potest de crimine suspecti cogno-  
scere suspectum remouere deest Quod in tit. hic. de  
tutoribus suspectis dicitur potest subiungit Statum §. 1. o. m.  
nec §. 1. o. ex inquisitione et titulo dicitur imo et patet ex  
uoluntate in eorum summa parat ibid. §. 1. o. si ea uis remouere  
uoluerit Statum non miserat tunc n. integra manent l. ha. n.  
f. h. tit. quod si et magistratus hoc ut et parat  
et sanguinem non omnino a tutela remouere sed ipsi  
iungere l. si tutor f. eod. Alii uero tutores dicitur si eam suscipi-  
unt suspecti remouendi sunt, nec eorum excusatio uel ipsi  
uolendo sit uel et §. 1. o. in §. 1. o. dicitur. Sufficienter uero uolens  
§. 1. o. suspecti aut §. 1. o. in §. 1. o. parat. hic. ubi ois rei dicitur  
Qui autem potest potest de crimine suspecti deest Quod in §. 1. o. dicitur.  
hic. dicitur §. 1. o. et multorum modo consensu pietate ad  
hoc induit, nec dicit ibid. Quod quia quasi pub. et  
hanc accusatio et sic competet uis de populo ut dicitur  
§. 1. o. de pub. Quod. Si autem hanc quasi pub. accusatio  
non uolens quo ad ora §. 1. o. publica, de quo uis dicitur §. 1. o. dicitur.



Quis autem oes mensuras suspensio pnt, no tu pnt impulsionem  
 suam curatorem nisi in ystis amiconi s. impulsionem hie  
 ed diffra e quia pupilli nullu oio hat iudicium: adub  
 ty uo mispensionu uelut. Qu uo remoueatq tutor et curatorem  
 aut ob dolum aut culpam suam det Imp. si ob dolum  
 ois rignat ob si ob culpiz rignat d. s. suspensio aut  
 remouet hie d. tra n. et in criminib. nitor dolum et culpa.  
 Quod sery ee ni ytra d. b. j. suis locis docebitur.

Finis Libri primi C. de  
 Tutellaz

Quintianij Imp.

¶ hunc ad alterum referens.